43րդ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 1121-2   Ժ ՊՈՒԼԻՍ   ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ   ՓԵՏՐՎԱՐ 22/7 ՄԱՐՏ 1905   1 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1323   22 ՇՈՒԲԱԹ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Բապը Ալի ճամբայ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԲԱՐԲԱՌ ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يومى وسياسى غزته‌در
صاحب امتيازى : اوهانس قرجه
اداره‌خانه‌سى باب عالى جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	18 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ   ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ   10 ՓԱՐԱ

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ [21]

ԱՏԻՍ-ԱՊԱՊԱ ՄՈՒՏՔԸ

Հինգշաբթի, 3 Յունիս.

Ատիս Ապապա պիտի հասնինք։ ...առոտ կանուխ ոտք ելանք։ Նոր ...ղտանք հագանք։ Ժամը 2ին ...ճամբայ ելանք, մեզ դիմաւորելու ե... ...երուն հետ մեծ քաղաքավարութեամբ մը ...ոյանք։ Ճամբան խումբ խումբ մար... ...պէ հրացան նետելով կուգային. ...ոնք իրենց ամենէն ծանր հագուստ... ...ը հագած և գրաստներնին զարդարած ...մարտիկներ, Հնդիկներ և տեղացի իսլամ ...ճառականներ էին. Թիւով 35-40 հոգի։ ...մեր մօտեցան, քինելով ձիերնէն բա... ...րեւելու մաղթեցին. ամէն մէկեր... ...նուս մէջ մէկ ծաղիկ վառուեցին և վը... ...րանին շնորհաւորութիւններ ըրին, ...ռազը Թաշկինակներ ձեռքելով ...մեր ոտքը։ Իմ հեծած անասունիս վիզն ...ով ծաղիկէ մանեակ մը անցուցին։

Քանի առաջացանք, բարի գալուս... ...ի համար նոր խումբեր հասան և այս... ...ով մօտեցանք Ջուլայի։ Այս միջոցին ...ետ Մենելիք կայսեր գրեթէ վար... ...ութեր համարուող Շուէզացի Մ. ...Իլկ 30 հետեւորդներով։ Իրարմէ 30-40 ...մէթր հեռու, իջանք անասուններէն և ...չալով իրարու միացանք։ Մ. Իլկ ...Մենելիք կայսեր քաղցրագոյն ողջոյնը և ...մասնական ... ...ինչ պարուն ... ...լուր ... ...եր ... շնորհակալութիւն... ...ները մատուցանել վեհ. Նէկիւսին։

Ջուլայի մէջ իջեւանեցանք։ Ատիս ...Ապապայէն խումբ խումբ այցելուներ ...եկային, որոնց մէջ բացի Իսլամնե... ...ն, բաւական Հայեր և Յոյներ ալ ...կային։

Ցերեկը ժամը 8ին կարկտախառն ...ղտատարափ մը սկսաւ, փոսերը լճեր ...դարձնելով և վրանները լաւ մը թրջե... Այս բանը ամէն օր կը պատահի ...էր հոս, այս եղանակին մէջ։ Քիչ ...ետ սակայն բարկ արեւ մը բացուեցաւ ...ամէն կողմ։ Հարեւան ...ոմայրը ընտանի անասուններ կ'ար... ...ծեն, որոնց մէջ ձիեր ալ կան, 40-50 ...ոսկի գնահատուած այս ձիերը 6-7 ոսկի ...են միայն։ Հոս ամէնէն գեղեցիկ անա... ...սունները Ատալի ձիերն են, որոնց ...ումի մասը Թէեւ տեսքոտ է, բայց ...մելի կողմը աւելի ցած է։ Այս անա... ...սունները Պոլիս տանելու համար որչափ ...սեք կ'երթայ գիտէ՞ք։ Անկեց Տէբէր... ...զտովէ տանելը բան մը չէ։ Անկեց ...ճիպութի շոգեկառքին ծախքն ուղ է, ...Ճիպութիէն Սուէզ շոգենաւի վարձքը ...ալ աւելի սուղ։ Եգիպտական կառա...վարութիւնը բնաւ անասուն չհաներ ցամաք և ոչ ալ ազդարարմա կ'ընէ, պաշտպանութիւն պատճառաւ։ Ասոր համար է որ աժան են։ Հապէշիստանի մէջ հակառակ անասուններուն աժանութեան, ոչ մէկ տեղ ճաշ, պանիրի պատրաստութիւնը, կովի կաթէն միայն արդար եղ և կարագ կը հանեն։ Այծերուն, ոչխարներուն կաթը կթել ամօթ է եղեր, որովհետեւ ձագերուն իրաւունքն է։ Ոչխար, այծ փոքր անասուններ են եղեր, առանց կաթէն ի՞նչ կրնայ ըլլալ որ։ Երբ խօսքին կարգը գար միշտ կ'ըսէի թէ Պոլսոյ և Թուրքիոյ միւս նահանգներուն մէջ ոչխարի կաթէն ամէն բան կը շինուի։ Եթէ կարագի, պանիրի և կամ ապուխտի ոչխարաստանոցներ հաստատուին, Եւրոպայէ բերուածներէն շատ աւելի աժանի կ'ելլան, որովհետեւ արօտավայրը առատ, հովիւի ծախք եւ այլն չկայ։ Մորթերն ու ոսկորներն ալ դիւրութեամբ Եւրոպա կարելի է ղրկել։

Այցելուներուն մէջ կան որոնց գրաստներուն կազմածը արծաթեղէն էր։ Ասոնք Կայսեր կողմէ եղած նուէրներ են, մարդ իրեն կողմէ արծաթ կազմած չինել տալով չկրնար գործածել։ Արծաթ կազմած, սուր, տէգ, վահան եւ այլն հոս պատուանշանի և աստիճանի պէս յարգի են, որովհետեւ միայն կայսեր կողմէ կը նուիրուին։

Իջեւաննիս տանուտէրը մը երեւոյթը առած է։ Անժէ էֆէնտի կրամոֆոնը հոս ալ լարեց և տեղւոյ բազմութիւնը զարմանահար մտիկ կ'ընէր անոր երգերուն։ Ձեռնածուի մը լեզուագարութեան գլանը անցուցաւ։ Երբ քրքիջի աղմուկ մը փրթաւ խողովակէն, մարդիկը սկսան իրենք ալ խնդալ մարելու աստիճան։ Մեքենային վրայ մարդու մը պատկերը նկարուած էր։ Միամիտները ոմանք կը պնդէին թէ երգողը այդ մարդն էր, որ նոյն իսկ կը շարժէր երբեմն։ Բայց աւելի խելացիները կ'ըսէին թէ Ֆրէնկները մեքենային մէջ սատանայ մը բանտարկած են։ Տեղացի ժողովուրդը Թէեւ խելացի և ուշիմ է, բայց վարժարանի երես տեսած չէ։

Քանի մութը կոխեց, բազմութիւնը տակաւ սկսաւ ցրուիլ։ Իրենց հետ վրան բերողները հոս մնացին։

Ուրբաթ, 4 Յունիս.

Առաւօտ կանուխ, ամէնէն առաջ Հնդիկ վաճառականները դարձեալ եկան ծաղիկի փունջերով, անուշահոտութիւններով և մետաքս թաշկինակներով։ Օրը Ուրբաթ ըլլալով, խօսքը աղօթքի շուրջ դարձաւ և ըսին թէ Ատիս-Ապապայի մէջ ալ մզկիթ չկայ և բաց դաշտին մէջ կ'աղօթեն։ Ատիս-Ապապայի Հայերը, Յոյն կաթոլիկները և ուրիշ ոչ-Հապէշ քրիստոնեաները Թէեւ ուզեր են մասնաւոր եկեղեցիներ շինել, բայց տեղական կառավարութիւնը պատասխաներ է թէ իրենք ալ քրիստոնեայ ըլլալով կրնան իրենց եկեղեցին գալ։ Այս պատճառաւ, Իսլամները որոնք 2000 հոգիի չափ են Ատիս Ապապայի մէջ, չէին համարձակած մզկիթ մը շինելու արտօնութիւն խնդրել։ Նոյնիսկ գերեզմանատուն ալ չունին և մեռելները իրենց տուներուն և պարտէզներուն մէջ կը թաղեն։ Խոստացայ որ երբ պաշտօնութիւն առնէ, Մենելիք կայսրէն թէ՛ մզկիթ մը շինելու արտօնութիւն և թէ գերեզմանատան համար տեղ մը խնդրեմ։ Այս խոստումիս վրայ, ամէնքը բազկատարած մաղթանքներ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։

Ժամը 3½ին Մ. Իլկ և միւս պատուիրակները հասան, իրենց հետ Ատիս Ապապա գտնուող Կայսեր և Կայսրուհիին զօրքերուն հետ։ Մ. Իլկ մեզ ներկայացուց ծանօթ անձերը։ Ներկայացումէն ետք նստելով մեր գրաստներուն վրայ ճամբայ ելանք դէպի Ատիս-Ապապա, հապէշական զօրքերու թափօրով մը։ Այս միջոցին եկաւ նաեւ ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդ հարիւրապետ Մ. Մարթէն, իր պաշտօնական համազգեստը հագած։ Դեսպան Մ. Լավէրտի կողմէ բարի գալուստ մաղթեց։

Տեսարանը շատ գեղեցիկ, հաճոյալի է։ Ամէն կողմ զմրուխտի կանանչութիւն։ Ատիս Ապապա հեռուէն մեծ բանակատեղին մը կը նմանի։ Բարձր դիրքին վրայ Կայսերական Պալատը ամենէն աւելի աչքի կը զարնէ։ Հետեւորդները և զօրքերը պաշտօնական համազգեստ հագած են. Ոմանց ականջը օղ կայ և ոմանք ալ ապարանջան անցուցած են թեւերնին, վիզերնին կախած են նուրբ շղթաներ, օղակներ և ուլունքներ։ Ասոնց ամէն մէկը մէկ մէկ պատուանշանի փոխարժէք է։ Բոլոր զօրքերը բոկոտն են, իսկ պետերը ցոլիկ հագած են։ Կոլիկները հաստ թաղիքէ են և բքամասը զատուած է միւսներէն, որպէս զի ասպանդակին անցնէն։

Ատիս Ապապա մտած ատեննիս ամէն կողմ խուռն բազմութիւն մը կար և բարեւներու ու մեծարանքներու հետ հասանք մեր բնակելիք տան առջեւ։ Խնդրեցի հապէշ պատուիրակներէն եռախտագիտութիւնս մատուցանել կայսեր և կայսրուհիին։

Կայսրը Ատիս Ապապա չէր գտնուեր այս պահուն. 4—5 ժամ անդին Ատիս Իլմի և Հոլթաայի մէջ կարգ մը շինութիւններ ըլլալով, հոն գացած էր։ Քանի մը օրէն պիտի գար և մենք ալ պիտի կատարէինք մեր պաշտօնը։

Թէեւ կայսեր արտօնութեամբ Անժէ էֆ.ի հիւրն էինք, բայց մեր ուտելիքները Պալատէն կը ղրկուէին ամէն օր։ Այսօր ղրկուեցան մեծ և գեղեցիկ եզ մը, երեք ոչխար, երեք գառնուկ, 100 հատ հաց, 5 սափոր մեղր, կարաս մը արդար եղ, կարաս մը եռացած պղպեղ (կարմիր պղպեղի սալցա)։ Եզը կապուած ըլլալով զօրքերը կերպով մը չկրցին զայն զգետնել և ոտքը սուրով կտրելէ ետք մորթեցին։ Հակառակ պայքարին առատութեան, մեր սպասարկուներուն և զօրքերուն ախորժակին ալ տեղն է, մինչեւ իրիկուն կ'ուտեն կը խմեն։

Ատիս Ապապայի տուներուն մեծ մասը միայարկ են, բայց մեր բնակած տունը երկյարկ էր և պատշգամաւոր մեծ սրահ մը ունէր։ Դիրքը լաւ էր և շուկայի մեծ հրապարակը առջեւնիս էր։ Սրահը որ ընտիր գորգերով և Պոլսոյ մէջ զբօսաշրջիկներուն ծախուած ասեղնանկար վարագոյրներով զարդարուած է, 15 մէթր երկայնութիւն և 8 մէթր լայնութիւն ունի։

Տանտէրը երջանիկ էր մեզի հիւրասիրած ըլլալուն համար։ Ամէն ոք կը շնորհաւորէր զինք։ Հիւրամեծարութիւնը աննկարագրելի էր։

ԶՕՐ. ՍԱՏԸԳ ԷԼ-ՄՈՒԷՅԷՏ ՓԱՇԱ

Թարգմ. Գուլկարիոյ Օամ. Բոմիսէր

Գրիսմանքներ

21 Փետրվար 905

ԳԼԽԱՐԿԻ ՄԸ... ԵՐՕՍԷՆ

Գլխարկներ տեսած էք հարկաւ, կնոջական գլխարկներ՝ որոնք իրենց արդուզարդերու և ծաղիկներու պէսպիսութեամբ շատ հեղ ամէնէն անդալար և խոպան տեղերը՝ Եդեմական պարտէզի մը կը վերածեն... արհեստականօրէն։

Այսպէս մտէք Թատրոն մը՝ եկեղեցի մը և կամ ո և է հանրային տեղ մը ուր կինը տիրող տարրը ըլլայ. հոն վստահ եմ որ առանց ձեր կամքին պիտի մղուիք փունջեր կազմելու այդ շարժուն ծաղիկներէն, որոնք առկախ պարտէզներուն կը նմանին։

Թատրոնին մէջ, օրինակի համար, երբ կը ծուխ աւելի լաւ դիտելու համար դերասանուհիի մը երեսը, յանկարծ կը տեսնաս գլխարկ մը որ կը տնկուի աչքիդ առջեւ և անթոյլատրելի պատնէշ մը կը քաշէ, դերասանուհիին և քու միջեւ։

Բայց ասիկայ «ակիզբն է երկանց»։ Այդ չարաճճի գլխարկները դեռ շատ մը անպատեհութիւններ ալ ունին, որոնք մարդս մինչեւ անգամ ծաղրելի ալ ընելու կը մղեն։

Պզտիկ, սիրուն անէքթոտ մը, որ տեղի ունեցած է Գատըգիւղի մէջ, կ'արժէ պատմել։

Պարոն Բ. ամուրի երիտասարդ մը, ամէն օր իր ճամբուն վրայ և հանրային զբօսավայրերու մէջ միշտ տեսնալու բարեբաղդութիւնը ունէր գլխարկաւոր օրիորդ մը։ Եւ Պ. Բ.՝ որ մարդ է վերջապէս, կը գրաւուի այդ օրիորդով ու իր ապագայ կեանքի ընկերը ընել կը մտածէ զայն։ Կ'երեւակայէ այն օրերը, երբ իր կինը Թեւը առած մինչեւ Մօտա, Մէօհիւտտար պտոյտի պիտի երթար, հոն իր երջանկութիւնը Գատըգիւղցիին ցուցնելու համար։

Եւ Պ. Բ. այս վառ երեւակայութեան ապաւորութեանը տակ, օր մը, ափ կ'առնէ իր ապագայ կնոջ տան դուռը։ Ներս կը հրամցուի տուներէն, որոնք ամէնքը մէկ զարմացումով իրարու երես կը նային թէ՝ ո՞վ էցէ։

Պ. Բ. որ երկար բարակ ձեւակերպութիւններ փնտռող մէկը չէ, չիտակ աղջկան՝ մօրը կ'ուղղուի ու Աստուծոյ հրամանաւ օրիորդը կնութեան կ'ուզէ։

Ո՛հ, Համբարձում Աղահաճեան բարեկամս այնչափ յանկարծակիի չպիտի գար եթէ զինք վարդապետ ձեռնադրուած տեսնէր, որչափ օրիորդին մայրը՛ որ ի լուր այս առաջարկին, ոտքի կ'ելլէ ու հազիւ խնդուքը բռնելով.

— Բայց պարո՛ն, իմ աղջիկս հինգ տարիէ ի վեր ամուսնացած և չորս հատ ալ զաւակներու տէր է։ Ձեզ կը ներկայացնեմ իր ամուսինը, փեսաս, Ս. էֆէնտին։

Պ. Բ.ի դէմքը տեսնալ ուզողները Թող երեւակայեն մարդուկ մը որ Սկիւտարի վերջին շոգենաւին հասնելու համար շնչասպառ վազած ատեն, յանկարծ դէմը տնկուած կը տեսնէ երեք ամիսէ ի վեր զինքը փնտռող պարտապահանջը։

×

Ուրիշն ունեցածին աչք տնկող այդ փեսացուն տեսայ ես Գատըգիւղի շոգենաւներէն մէկուն մէջ ուր լալով կը պատմէր իր բարեկամներէն մէկուն այս արկածը և ինքզինքը չմեղադրելու համար, դարձաւ բարեկամին ու,

—Եղբայր խաչ ո՛ր, ըսաւ, ես յանցանք չունիմ, յանցաւոր մը եթէ կայ ան ալ աղջկան դրած գլխարկն էր, որովհետեւ բոյն թէ ամուսնացած, զաւակներու տէր կին մը այդ տեսակ գլխարկ չի դներ...։

Կուշտ մը խնդացի այդ իրիկունը, միւս օրն ալ և դեռ մինչեւ այսօր կը խնդամ այդ մարդուկին վրայ, որ դեռ կը կարծէ թէ առանց փունջերէն խայթուելու կարելի է վարդ քաղել վարդենիէն։

Allons donc!

Բ. ԼՌՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Առտուան Թերթի մը մէջ կարդացի Տ. Ասօղմ քահանային մէկ գրութիւնը, որով՝ առանց քաշուելու կը խնդրէ ինծմէ որ, բարեհաճիմ դիմակս վար առնելով հրապարակել իր կրօնականի անվայել ընթացքներուն գլուխ գործոցները, հանդերձ մանրամանութեամբ.— Դիմակս վար առնելու կամ չառնելու խնդիրը միայն ինծ վերապահելով, ներկայիս կը փութամ գոհացում տալ յիշեալ քահանային անկեղծ խնդրանքին։

Դուք չէ՞ք, ըսէք, Գալըգըլի Ազգ. գերեզմանատան մէջ «տամա» խաղացող պարտաճանաչ տէր-պապան, և երբ դուք հոն՝ Ձեր սրբազան պարտականութիւնները երեսի վրայ Թողած, Ձեր քահանայական պատուական սքեմին տակ ջերմեռանդօրէն «տամա»ի հրաշալի խաղը յառաջ մղելով կը պարտէիք, աղէն Թաղեցի Թշուառ ոգեւոր մը չէ՞ր որ, առ ի չգոյէ հայ քահանայի, յոյն կղերի մը ձեռքով հաղորդուեցաւ ակամայ։ Ըսէք, դուք չէ՞ք, տէր պապա, եկեղեցւոյ բակին մէջ խրպոտ ձայնով մը պոռացողը թէ, ես իմ ժամարարութեանս շրջանը եկեղեցւոյ մէջ չեմ անցուցած եւ չեմ ալ անցուներ, եթէ նոյն իսկ այս մասին գանգատներ ալ ըլլան Պատրիարքարան։ Դուք չէ՞ք, ով Աւետարանի պաշտօնեայ, ըսողը թէ, եկեղեցին եթէ փլչելու իսկ ըլլայ ինծ համար նշանակութիւն չունի, կը բաւէ որ Գալըգըլի գերեզմանատան դռները բաց ըլլան։ Դուք չէ՞ք դարձեալ նոյնսեւ մը ձրի անուամբ մկրտելէ յառաջ, թէ՛ նոյնեցեալին տէրոջմէն եւ թէ՛ թաղային մնտուկէն դրամ առնող խղճամիտ քահանան։

Իսկ գալով նոյն թերթին այն դիտողութեան թէ, աւելի յարմար է որ, քահանայի մը նկատմամբ՝ ժողովրդին կողմէ տեղի ունեցած գանգատներն ու դժգոհութիւնները Պատրիարքարան ուղղուին փոխանակ օրաթերթերու մէջ հրատարակուելու, կը փութամ պատասխանել թէ Ձեր ընթացքներուն մասին անցեալ տարի այդ բանը եղած է արդէն ժողովրդին կողմէ եւ ասոր վրայ Կրօն. Ժողովոյ կողմէ ի կարգ հրաւիրուած եւ ազդարարութիւն ընդունած էք, չի կրկնելու Ձեր անհաճոյ ընթացքը եկեղեցւոյ գործոց մէջ։ Կը զգացուի սակայն թէ այդ ազդարարութիւնը միւռոնի զէմանը եղած է եւ պէտք կայ դարձեալ դիմելու անոր։

ԹԱՂԵՑԻ ՄԸ

Թօփ-Գաբու

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ   Թիւ 19

ԷՄԻԼ ՇԱՆԳ

ԴԻՊԻ ԲԵՒԵՌ

Է.

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵՆԷՆ ԱՌԱՋ

Բոլ Մառկարթայի հաշիւը կատարելապէս ճիշդ ելած էր։ Վիկօրը շոգենաւը յունուար քառորդէկին հասաւ Նիւ Եօրքի նաւահանգիստը։ Նաւապետ Շէֆիլդ նաւը քարափին մօտեցնելէ ետք ցամաք ելաւ և ուղղակի Սըր Սէմըսընի բնակարանը դիմեց։ Ճարտարագէտը իրեն յատուկ պաղարիւնութեամբ ու ...ութեամբ ընդունելով նաւապետը,

—Վիկօրը ե՞րբ հասաւ Նիւ Եօրքի նաւահանգիստը, ըսաւ։

—Ժամ մը առաջ, պատասխանեց Շէֆիլդ։

—Կրկին ճամբայ ելլելու վիճակի մէջ կը գտնուի, թէ նորոգութեան պէտք ունի։

—Կատարելապէս ճամբորդելու վիճակին մէջ է։

—Ճամբան ո և է արկածի չհանդիպեցա՞ւ։

—Ո՛չ, պարոն։

—Ուրեմն ճամբայ ելլելու համար ո և է արգելք չունինք։

—Եթէ հրաման ընէք՝ այս իրիկուն իսկ կրնանք մեկնիլ։

—Շատ լաւ։

—Միայն դէպք մը պատահեցաւ. պարոն Բոլ Մառկարթայի վարձած ութ մարդերէն Բորթսմըութցի Ճօրճ Մօլմս առանց ո՛ և է մէկուն իմաց տալու, շոգենաւէն ելեր գացեր էր մեր Լիվըրփուլէ մեկնած օրը։

—Ըսել է կորսուելու զարկ մէկն է եղեր. աղէկ որ Լիվըրփուլէն իսկ դասալիք եղեր է. ճամբուն կէսէն եթէ ետ դառնալ ուզէր, յառաջ ապստամբութիւն պիտի ընէր միւս ընկերներուն վրայ։ Ինչ որ է ձգենք այս կէտը. այսօր ամէնքդ յոգնութիւն կ'առնէք. հոս շատ մը երկաթեայ սնտուկներ կան վաղը առտու զանոնք Վիկօրին կը բեռցնէք։ Այս սնտուկները իրենց թիւերուն կարգով և մեծ ուշադրութեամբ պէտք է զետեղէք շոգենաւին ստորնայարկը։ Սնտուկները տեղաւորելէ ետք ճամբորդութեան յատուկ պարէններուն և ուտելեղէններուն սնտուկները կ'առնէք Միլըս Իննը ընկերութ վաճառատունէն։ Ուտելեղէնները կը բաղկանան միսի, կանանչեղէնի և մրգեղէնի պահածոներէ, ի...ղերէ և ըմպելիներէ. գնածներուս քանակը մէկ քանի տարուան ուղեւորութեան համար կը բաւէ մեզ։ Ասոնք ալ յարմար տեղ մը կը զետեղէք շոգենաւին մէջ

—Յօժարակա՛մ, պարո՛ն։

—Վաղը ճարտարապետ մը և մէկ քանի գործաւորներ պիտի ղրկեմ, որոնք շոգենաւին մէջ բաժանումներ պիտի կատարեն իմ գծած ծրագրիս համեմատ. Բաջայայս եմ որ կը հսկէք անոնց աշխատութեանը ու հոգ կը տանիք որ կարելի եղածին չափ շուտով աւարտին գործերը։ Իմ նպատակս ժամ առաջ ճամբայ ելլել է. որդեօք ո՞րչափ ատենուան մէջ կրնան աւարտել այս բոլորը։

—Ձեզ կրնար ուղիղ հաշիւ մը տալ, քանի որ չեմ գիտեր թէ քանի՛ սնտուկ պիտի փոխադրենք շոգենաւ և ինչ փոփոխութիւններ պիտի կատարուին անոր մէջ։ Ամէն պարագայի մէջ սակայն կը յուսամ թէ շաբթուան մը մէջ կը լմնան ասոնց ամէնքն ալ։ Սովորականէն աւելի պիտի աշխատինք։

—Ես ալ անանկ հաշուած էի պարոն նաւապետ. խիստ գոհ կը մնամ եթէ մինչեւ ամսոյս վերջը ամէն բան լրանայ։

—Զարքէս եկածը պիտի ընեմ պարոն։

Նաւապետ Շէֆիլդ անմիջապէս գործի սկսելու դիտումով բաժնուեցաւ ճարտարագէտէն և դէպի շոգենաւ ուղղուեցաւ։ Այս մարդուն լուրջ դէմքն ու կարուկ հրամանները տիրական ազդեցութիւն մը ըրած էին Վիկօրի նաւաստիներուն վրայ, որ այս տեսակցութենէն ետք ալ աւելի յարգանք ու համակրանք տածել սկսան անոր հանդէպ։

Հետեւեալ առտուն գործի սկսուած էր արդէն. Նաւապետը հսկողութիւն կ'ընէր ճարտարագէտին ու գործաւորներուն, որոնք Սըր Սէմըսընի ծրագիրին համեմատ սկսած էին բաժանումներ, յարդարումներ կատարել շոգենաւին մէջ, մինչդեռ Վիկօրի ուրիշ պաշտօնեաներն ալ մեծ փութաջանութեամբ սնտուկները շոգենաւ կը փոխադրէին։

Նիւ Եօրքի մէջ մեծ հետաքրքրութեան առարկայ դարձած էր Սըր Սէմըսընի այս ուղեւորութիւնը. ամէն մարդ համոզուած էր թէ մեծահռչակ ճարտարագէտը արտակարգ գիւտ մը ըրած էր զոր պիտի գործադրէր նոյնքան արտակարգ միջոցներով։ Այս տարաձայնութիւնները Ամերիկայէն Եւրոպա հասած և գիտական աշխարհի շրջանն ընելէ ետք թերթերուն մէջ ալ գտած էին իրենց շռնդալից արձագանգը։

Ի՞նչ էր սակայն Սըր Սէմըսընի գիւտը. ահաւասիկ այս էր ամէնէն դժուարին հարցը, զոր չէր կրցած լուծել հանրութիւնը։ Ճարտարագէտը ի՞նչ շոգենաւ մը չէր գներ. ինչո՞ւ իր ճաշակին համեմատ նոր շոգենաւ մը չէր շիներ և տարօրինակ սուղ գինով Վիկօրը շոգենաւը կը վարձէր. ի՞նչ էին այն թաւալուր խոշոր երկաթ սնտուկները, որոնք անընդհատ շոգենաւ կը փոխադրուէին։ Հանրութիւնը կասկած չունէր այլ եւ թէ, այս ամէն խորհրդաւոր ձեռնարկութիւններով ճարտարագէտը նոր ծանօթութիւն մը եւ կը փորձէր մատուցանել մարդկութեան և քաղաքակրթութեան։ Լրագիրները այս նոր գիւտին առթիւ ալ աւելի տեղեկութիւն տալու համար գերմարդկային մրցումներ կ'ընէին իրարու հետ սակայն և ոչ մէկը կրնար ստոյգ բան մը գրել։

Խեղճ լրաբերները խելքէ մաքէ չանցած միջոցներու կը դիմէին. անոնցմէ մէկը Նաւապետ Շէֆիլդի գինոց և մէկ ուրիշն ալ Բոլ Մառկարթայի այցելեց և սակայն երկուքն ալ չյաջողեցան ամենաթեթեւ բացատրութիւն մը ստանալու։ Այս մարդիկը սակայն յուսահատիլ չէին գիտեր և ամէն օր մօտերծին ծրագիրներով սիւնակներ կը լեցնէին Սըր Սէմըսընի ուղեւորութեան նկատմամբ միշտ զերար ջրելով ու իրարու գրածին հակառակը ապացուցանել ջանալով։

Ճարտարագէտը սակայն առանց ազդուելու թերթերուն իրարանցումէն, շաբթուան մը մէջ յաջողած էր կատարել ճամբու պատրաստութիւնները և Յունուարի երեսուներորդ իրիկունը Վիկօրը կազմ ու պատրաստ կը գտնուէր ճամբայ ելլելու։

Նաւապետ Շէֆիլդ անգամ մըն ալ աչքէ անցընելէ ետք կատարուած աշխատութիւնները, Յունուար երեսունի իրիկունը ճարտարագէտին ներկայանալով,

—Ամէն բան տեղն ի տեղօքը պատրաստուած է, պարո՛ն, ըսաւ, և շոգենաւը ձեր հրամանին միայն կ'սպասէ ճամբայ ելլելու համար։

—Շնորհակալ եմ ձեր ժրաջանութենէն, պարո՛ն նաւապետ, պատասխանեց միլիոնատէրը գոհունակ դէմքով մը, յառաջիկայ Փետրուար մէկի երկուշաբթի օրը ճիշդ կէս օրին Վիկօրը պէտք է որ ճամբայ ելլէ Նիւ Եօրքի նաւահանգիստէն։

—Ուրեմն անոր համեմատ կարգադրեմ գործերս։

—Այո՛, ճիշդ այն ժամուն պիտի մեկնինք։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ»ի
Մարտ 4ի խմբագրականէն

Ճակատամարտը կը շարունակուի Մուքտէնի առջեւ։ Ինչպէս մեր ընթերցողները կը յիշեն, քանի մը օր առաջ կը յայտարարէինք թէ գլխաւոր յարձակումը տեղի պիտի ունենայ ճաբոնական արեւմտեան թեւին կողմէ Հուն գետին հովտին մէջ, ոչ թէ արեւելեան թեւին կողմէ, ինչպէս կ'ըսուէր, և իրողութիւնը այսօր իրաւունք տուաւ մեզի։ Օյամա միշտ սա՛ գաղափարը ունէր թէ քանի որ տակաւին գետերը սառած են, պէտք է օգուտ քաղել այս պարագայէն, և պաշարողական յարձակում մը ընել ռուսական արեւմտեան թեւին վրայ, միեւնոյն ցոյց մը ընելով Քուրոբաթքինի արեւելեան թեւին վրայ, անոր ուշադրութիւնը խաբելու համար։ Ճաբոնցի զօրավարին այս հնարամիտ յատակագիծը ահա այսօր իր բովանդակ գործածութեան մէջ է։

Երբ ճաբոնցիք անցեալ շաբաթ օր Զինհէօչէօնը գրաւեցին ծայրագոյն արեւելեան թեւին վրայ, որ ճամբաներու հաղորդակցութեանց գիծ մըն է. առանց ժամանակ կորսնցնելու այդ տեղէն յառաջացան Տալին լերան կիրճին դէմ։ Միեւնոյն ժամանակ Քուրոքի աջ թեւէն Շահոյի վրայ իր ունեցած դիրքէն՝ Բանեուբուզայէն գունդեր քալեցուց Վանսուլին եւ Քաուլթուլին կիրճերուն դէմ, ա՛յնպէս որ քանի մը օրուան մէջ սաստիկ յարձակումներու նշաւակ եղան Բանեուբուզայի արեւելեան կողմը գտնուող բոլոր լեռնային անցքերը։ Սինչուալինէն Բուտրացի տանող ճամբաներուն վրայ Ճաբոնցիներուն յառաջխաղացումը հետզհետէ Նահանջի պարտաւորեց միւս կիրճերուն ռուս պահակազօրքերը, ա՛յնպէս որ ասոնք այս պահուս ամէն ճամբու վրայ կը նահանջէին փութով Հունի գետահովիտին մէջ, մերթ ընդ մերթ կենալով միայն նպաստաւոր կիրճերուն առջեւ։ Ցայտնի է թէ Քուրոբաթքին չի գիտեր եղեր ճաբոնական արեւելեան թեւին ոյժը, այս պատճառաւ անշուշտ ի հարկին օգնական՝ զօրք չփութացուց կիրճերը բռնող ռուս պահակազօրքերուն։

Օյամա լուր առնելուն պէս թէ իր արեւելեան թեւին գունդերը Տալին կիրճին միւս կողմը անցած են, իսկոյն նշան ըրաւ գլխաւոր յարձակումը սկըսելու արեւմտեան թեւէն, որովհետեւ հիմա այլեւս կրնար յուսալ որ Քուրոքի, Շահոյի իրենց դիրքերէն Ռուսերուն նահանջի սկսելուն պէս, պիտի կրնար Հունի գետահովիտէն հասնիլ Ֆուշուն, և անկէց պիտի գործակցէր արեւմտեան թեւին, Ռուսերը հալածելու գործին։

Սանտիաբու գտնուող ճաբոնական յարձակող գունդերը իրենց գործին հազիւ սկսած, ահա Օքուի բանակին մէկ մասն ալ Սանտէբուէն դէպի հիւսիս յառաջացաւ Հուննոյի և երկաթուղիին մէջտեղը, ճաբոնական պաշարող գունդերուն շարժումը գաղտնի պահելու համար, ռուսերուն ուշադրութիւնը խաբելով, և միեւնոյն ատեն նոյն պաշարող ճաբոնցի գունդերուն հետ շփման մէջ գտնուելու համար։ Այսպէս Օյամայի ճարտարութիւնը զանազան խաղեր խաղաց Ռուսերուն։

Վերջին տեղեկութիւնները կ'ըսեն թէ ամբողջ ճակատին վրայ կը կռուին։ Ճաբոնական ճակատը մէկ գծի վրայ կը տարածուի, տեղ տեղ անշուշտ բաց միջոցներով։ Սալինբուէն մինչեւ Բանեաբուզա ճաբոնական այդ ճակատը վաթսուն քիլոմէթր է։ Գործօն պաշտպանողականի մը համար արիութիւն և ոյժ ունեցող հակառակորդ մը կրնայ այդ բաց միջոցներուն մէկէն կամ երկուքէն զարնել թշնամին, անոր ետեւը անցնիլ, և երկու կողմէն նեղել ճաբոնական ճակտին մասերը։ Բայց ասանկ բան մը չըրին Ռուսք։ Սակայն Քուրոբաթքին պարտաւորուած է բան մը ընել վերջապէս իր աջ կողին պաշարումը ճեղքելու համար։ Կա՛մ առաջ պիտի քալէ ճեղքելով ճաբոնական մէկ գիծը, և կամ ետ պիտի երթայ, ինչ որ պարտութիւն կը նշանակէ նահանջելով։ Ներկայ կացութեան մէջ անգործ մնալը ամէնէն վտանգաւոր բանն է։ Այսօր վաղը ճաբոնական արեւելեան թեւը, այսինքն Քուրոքիի բանակը, կրնայ Ֆուշուն հասնիլ։ Այս պատահականութիւնը մեծ նշանակութիւն մը ունի ռուսական նահանջի գըծին վտանգուելուն վրայ, թէ՛ հոն կեցած ատեն և թէ նահանջած ատեն։ Հետեւաբար Քուրոբաթքին շատ ժամանակ չունի, իր բախտը գրեթէ վըճռուած է։ Զարին ուղղեալ իր հեռագրին մէջ կ'ըսէ թէ միջոցներ ձեռք առնուած են պաշարողական շարժումին դէմ։

Բայց եթէ այդ միջոցները օգտակար չըլլան, աղէտքը անխուսափելի է, և ներկայ կացութիւնը ուրիշ կերպով մը կրնայ առաջ բերել մօտալուտ հաշտութիւն մը։

Քանի մը օրէն, Մարտ 6ին (երէկ) տարի մը պիտի ըլլայ որ ծովակալ Քամիմուրայի հրամանատարութեան տակ գտնուած հօթը ճաբոնական մարտանաւերու տորմիղ մը ռմբակոծեց Ռուսիոյ Վլատիվոսթոք պատերազմական նաւահանգիստը։ Նաւախումբը նոյն օրը ժամը 1ին կանուխ երեւցաւ Ասքօլտ կղզիին հարաւային կողմը, յետոյ 8½ քիլոմէթր առաջ քալեց և ժամը 2½ին կէս օրէ վերջ կրակ տեղաց նաւահանգստին մարտկոցներուն դէմ։ Ռմբակոծութիւնը մէկ ժամ տեւեց, որուն Ռուսք բնաւ չպատասխանեցին։ Ալեքսէվի տեղեկագրութեան նայելով, ռմբակոծումը ո և է վնաս չպատճառեց նաւահանգստին։ Հետեւեալ օրը, Մարտ 7, ճաբոնական նաւախումբը անգամ մըն ալ երեւցաւ բերդաքաղաքին առջեւ, բայց առանց նոր կրակ ընելու քաշուեցաւ։ Ճաբոնցիներուն միտքն էր միայն հետազօտութիւն մը ընել և ճշդել բերդերուն և մարտկոցներուն կացութիւնը։ Բայց Ռուսք կրակին չպատասխանելով ծովակալ Քամիմուրա նորէն ետ դարձաւ։

Հիմակ դարձեալ գրասեղանին վրայ եկած է Վլատիվոսթոքը ռմբակոծելու ծրագիրը։ Արդէն շաբաթներէ ի վեր անգլիական և ճաբոնական թերթերուն մէջ կը խօսուի ճաբոնական մօտալուտ յարձակման մը վրայ Վլատիվոսթոքի դէմ։ Արդէն քանիցս ըսինք թէ ցորչափ Մուքտէնի առջեւ վճռական ճակատամարտը մղուած չէ, ճաբոնական վերին հրամանատարութիւնը չի կրնար խորհիլ բաժնել իր ցամաքային ուժերը, և Վլատիվոսթոքի դէմ գործողութեան մը յատկացնել։ Վլատիվոսթոքի վրայ ճաբոնական յարձակումի մը ծրագիրն ալ առ այժմ անհաստատ է, քանի որ տակաւին Րօժէսթվէնսքիի նաւատորմը սպառնալից կը կենայ Հնդկաց ովկիանոսին մէջ, և ամէն վայրկեանի կրնայ յառաջանալ դէպի Չինական ծովը։ Եթէ ճաբոնական նաւատորմիղը Վլատիվոսթոքի առջեւ հաստատուի, ճաբոնական ծովեզերքները անպաշտպան կը մնան Ռուսերուն ձեռնարկութեանց դէմ։ Ճաբոնցիք գիտնալով հանդերձ որ տարիէ մը ի վեր Վլատիվոսթոք կը պաշտպանուի նպարեղէններով, զօրքերով և ռազմամթերքներով, պիտի չուզեն քանի մը շաբաթ և կամ քանի մը օր ալ անհամբեր գտնուիլ Մուքտէնի առջեւ կատարուելիք վճռականութիւնը չտեսած յարձակում գործել Վլատիվոսթոքի վրայ, իրենք որ մինչեւ հիմա կատարեալ կանխահոգութեամբ և իմաստութեամբ շարժեցան։

Երկու կողմերն ալ հիմա իրենց ամենավերջին մարդուն պէտք ունին յաջողութիւն մը ձեռք բերելու համար Հուննոյի և Մուքտէնի առջեւ։ Եթէ Ճաբոնցիք Մուքտէնի վճռական ռազմավայրին վրայ յաղթութիւն մը տանին, այն ատեն Վլատիվոսթոքի պաշարումը բնաւ խնդիր չի վերցներ։ Բայց մինչեւ ա՛յն ատեն պէտք է համբերութիւն ունենան Թօքիոյի մէջ, և պարտաւոր են իրենց բոլոր ճիգերը միացնել Մանչուրիական ռազմավայրին վրայ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՎԵՐՋԻՆ ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՌԻՒՆԵՐՈՒՆ

Թօքիոյէ հետեւեալ երկար հեռագիրը կը հաղորդուի. — Երկու կողմերը սկսած են ահեղ ճակատամարտը, որ կրնայ այս անգամ վճռական ըլլալ, և ընդհանուրին կարծիքին նայելով, աշխարհի պատմութեան ամենամեծ ճակատամարտը պիտի ըլլայ։ Զորեքշաբթի Ճաբոնցիք ընդհանուր գիծին վրայ խիստ ռմբակոծութիւն մը սկսան։ Հզօր թնդանօթներ բերուեցան կռուոյ դաշտերուն մէջ, մինչեւ հիմա գործածուածներէն ամէնէն աւելի ուժով։ Կրակը ահռելի ազդեցութեամբ կը հասնէր ռուսական պաշտպանութեան գծին ամէն կողմը և երկաթուղիին երկու կողմը գտնուած գիւղերուն դէմ։

Ամէն մեծութեամբ հարիւրէ աւելի թնդանօթներ մասնակցեցան այս ռմբակոծութեան։ Ամիսներէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով լռեցին ռուսական թնդանօթները, և կարծես ի վիճակի չէին արդիւնաւոր կերպով պատասխանելու ճաբոնական կրակին։ Հինգշաբթի օր ճակատամարտը ճաբոնցիներուն համար ա՛լ աւելի նպաստաւոր գոյն մը առաւ, թէեւ ձիւնաբեր սաստիկ փոթորիկ մը կը մորակէր անոնց երեսները, և թնդանօթաձիգները մերթ ընդ մերթ միայն կրնային իրենց նպատակակէտերը ճշդել ու զարնել։ Ամպերը երթալով կը բարձրանային սակայն։ Գիշերը մանաւանդ Ճաբոնցիք սքանչելի համբերատարութեամբ իրենց ձախ թեւի ծայրի գունդերը յառաջացուցին ռուսական դիրքերուն դէմ և հինգշաբթի օր տիրեցին ռուսական պաշտպանութեանց գօտիին եռապատիկ գիծերէն առաջինին մէկ մասը։

Ուրբաթ օր Թիէնձինի մէջ իմացուեցաւ որ ճաբոնական ձախ թեւը բացարձակ յաղթութեամբ մը աղեղի պէս պատեց ռուսաց գիծը, և թէ Ռուսք յուսահատական ընդդիմութիւն մը կ'ընեն, և մասնակի յարձակումներ կը կազմակերպեն ճաբոնական ձախ թեւին յառաջխաղացութիւնը արգիլելու համար։ Դ. օր ճաբոնական թնդանօթներուն կրակը լռեցուց ռուսական թընդանօթները։

Մինչեւ իսկ Չինացիներ լուր տարին Նիուչուանգ թէ Ճաբոնցիք Մուքտէնի դրան առջեւ հասած են, բայց Ռուսք վերջին պահուն օգնական զօրքեր ստացած ըլլալով թշնամին պահ մը ետ մղեցին, և ճակատամարտը իր բովանդակ խստութեամբ կը շարունակէ։

Ճաբոնցիք իրենց ճակատի ծայրը քակեցին Բէօնսիքուէ և Բանեաբուզայի միջեւ, և անակնկալ գործունէութիւն մը ցոյց տուին իրենց ծայրագոյն աջակողմին վրայ միեւնոյն ժամանակ։ Աջ թեւը ամբողջ առաջ քալեց և Ռուսերը դուրս քշեց իրենց դիրքերէն։ Շինկչինկի կողմերը ճաբոնական զօրութիւնները Զինքէնչէնկ մտնելէ վերջ, դէպի հիւսիս հալածեցին թշնամին, ահագին չափով նպարեղէններ ձեռք անցընելով։ Միեւնոյն ժամանակ Բէօնսիքուէն ճաբոնական վաշտեր յառաջանալով նոր և հեռաւոր դիրքերու մէջ քշեցին Ռուսերը, հօթը մղոն հեռի դէպի հիւսիս։ Ցեւոյ Շահոյի վրայ գտնուած Սունմուբաօզու դիրքը գրաւեցին Ճաբոնցիք։ Վայթ սօյանէ երեք մղոն դէպի հիւսիս։ Երկաթուղիին երկու կողմը Ռուսք ունէին շատ մը դաշտային թնդանօթներ և ծանր թնդանօթներ, բայց բնաւ չէին գործածեր մինչեւ հիմա։

Արեւմտեան կողմէն աւելի Ռուսք են որ յարձակողականի սկսած ըլլան, մինչդեռ Ճաբոնցիք արեւելքէն միշտ լեռնային անցքերուն վրայ կը յարձակին, Մուքտէնի ետեւը դառնալու համար։

Գործողութեանց ահագին տարածութիւնը հասկնալու համար պէտք է յիշել որ արեւմուտքէն՝ Հայքօնթայէն մինչեւ արեւելք Զինհէօչէօնկ հեռաւորութիւնը իննսուն մղոն է։

ՀՐԼԻ ՏՈՒԳԱՆՔԸ

Անգլիոյ կառավարութեան կողմէ Ռուսիոյ ղրկուած ծանուցագրին մէջ Հըլի ձկնորսներուն իբրեւ վնասուց հատուցում նշանակուած է 65,000 անգլ. ոսկի։

ՎԼԱՏԻՎՈՍԹՈՔ

Անցեալ մանրամասնութիւններ բերդաքաղաքին կացութեան վրայ. — Ծովային պաշտպանութիւնը եւ ցամաքային պաշտպանութիւնը. — Վլատիվոսթոքի ծագումը։

Ռուսք կորսնցուցին արդէն Ծ. Արեւելքի մէջ իրենց ունեցած երկու նաւային խարիսխներէն մին։

Ինչ արժէք ունի միւսը, Վլատիվոսթոք, որ դեռ իրենց ձեռքը կը մնայ, և որուն հասնիլ կ'աշխատին այս պահուս Ճաբոնցիք։

Եթէ Բորթ Արթուր, Բեչիլիի ծովուն մուտքին առջեւ, ռազմագիտական բացառիկ կացութիւն մը ունէր Չինական գործերուն տեսակէտով, գոնէ ունէր տեղագրական թերութիւններ. — Նաւահանգստի նեղութիւն, աւազներուն առատութիւնը, միակ ծակի մը նեղութիւնը, և նաւահանգստին մուտքը պաշտպանող բլուրներուն մօտաւորութիւնը։ Այս թերութիւններուն հակառակ Բորթ Արթուր կրցաւ ութը ամիս դիմադրել, և ահռելի զոհողութիւններու ենթարկել իր հակառակորդները։

Բայց Վլատիվոսթոքի համար խնդիրը բոլորովին կը տարբերի։

Քաղաքը ներքին սքանչելի նաւահանգստի մը խորը կը տարածուի մէկ քիլոմէթր լայնութեամբ և ութը քիլոմէթր երկայնութեամբ, ամէն հովերու դէմ կատարելապէս պաշտպանուած։ Այս աւազանը՝ զոր բնութիւնը ստեղծած է կարծես յատկապէս, ամէնուրեք բաւականաչափ խորութիւն ունի ամենամեծ մարտանաւերու համար, որոնք կրնան ուզածնուն պէս շրջան ընել։

100էն 200 մէթր բարձր եօթը կամ ութը բլուրներէ շրջապատուած, սրածայր կողերով որոնց վրայ այսօր բարձրացած են բերդեր, այս նաւահանգիստը, ասոնցմէ զատ, պաշտպանուած է բերնին մօտ ութը քիլոմէթր տրամագիծ ապառաժուտ կղզիէ մը, Ռուս կղզին, որուն ամէն կողմերը ամրութիւններով շրջապատուած է։ Հետեւաբար, նաւահանգիստին մօտենալ ուզող մարտանաւերը պարտաւորուած են մի առ մի անցնիլ այդ Ծ. Արեւելեան նաւահանգիստէն, բերդերու կրկին շարքի մը թնդանօթներուն տակ։

Բերդերու այս ամբողջութիւնը կը գտնուի երեսուն քիլոմէթր երկայն թերակղզիի մը ծայրը, որ կ'երկարի Ուսուրիի և Ամուրի երկու ծովածոցերուն մէջէն։ Այս վերջինը հազիւ 18 քիլոմէթր լայն, ենթակայ է ամբողջովին բերդերուն կրակին։

Ծովային պաշտպանութիւնը ընդծովեայ ականներու գիծէ մը կը բաղկանայ. մանաւանդ նեղուցը զինուած է այն տեսակ թորփիլներով որոնք ոչ թէ հպումէ, այլ ելեքտրական հոսանք տրուելուն ատեն կը պայթին։ Իսկ ծովային շարժուն պաշտպանութեան միջոցներն են 7 եղերապահ թորփիլանաւեր և 3 բաց ծովի թորփիլանաւեր։ Թէեւ միշտ գրուեցաւ թէ ընդծովեայ մարտանաւեր ղրկուեցան անդրսիպերիական երկաթուղիով, բայց տակաւին ստոյգ չէ։ Ցարդ Ֆրանսա միակ երկիրն է որ լաւ և պահանջուածին պէս ընդծովեաներ ունի և որուն նաւագնացները ճշմարտապէս վարպետներ են։

Մէկ խօսքով ծովին ճակատը բացարձակապէս անբռնաբարելի է։

Եթէ Ճաբոնցիք ձեռնարկեն պաշարման իրենց ծրագիրն, իրենց ուժը ցամաքի կողմն է որ աւելի պիտի կեդրոնացնեն։ Պէտք է որ նորոգեն Բորթ Արթուրի դէմ մղած իրենց գործողութիւնները, հակառակ ամիսներու երկար շարքին և անթրեւակայելի զոհողութիւններու։

Այս պատճառաւ քաղաքէն բաւական հեռու, Բօսիէթի ծովածոցին մօտ ցամաք կրնան ելլել Ճաբոնցիք, որպէս զի անկէց Վլատիվոսթոքի թերակղզին գրաւեն, 60 քիլոմէթրնոց լեռնային երկիրէ մը անցնելով, որ միակ գէշ ճամբայ մը ունի և ուր պաշտպանութիւնը աղէկ խաղեր պիտի ունենայ։ Ցետոյ պիտի հասնին ամրութեանց երրեակ գիծին առջեւ, զոր Ռուսք օր օրի կը զօրացնեն։

Ճաբոնցիք եթէ Քորէայի ճամբով Վլատիվոսթոքի վրայ քալեն, մեծ խոչընդոտի մը պիտի հանդիպին, Թումէն գետին, զոր Ռուսք վերջին ամիսներս ամրացուցած են։ Շատ սուղի պիտի նստի իրենց արգելքը բառնալը։ Ցետոյ պիտի պարտաւորուին մեծ դժուարութեամբ յառաջանալ Մանչուրիոյ խորտուբորտ լեռներուն և Ամուրի ծովածոցին խոտորկտուր արեւմտեան եզերքին մէջտեղէն, ուր յաճախ մէկ ճամբայ կայ միայն, ա՛ն ալ լեռներուն սեպացեալ կողերուն վրայէն։

Քանի մը ամիս առաջ պահակազօրաց թիւը 20,000 էր. այս հաշուէն դուրս ըլլալով Թումէնի կողմերը գտնուած զօրքերը, որոնք յաճախ յանդուգն ասպատակութիւններ կ'ընեն մինչեւ Կէնսան։ Բայց հաւանական կը նկատուի որ երբ Վլատիվոսթոք պաշարուի, 50,000 պաշտպան զօրք պիտի գտնուի հոն։

Բերդաքաղաքին միայնուն պաշտպանութեան համար կայ հրետանի մը որ Բորթ Արթուրի հրետանիէն կրկնապատիկ զօրաւոր է։ Այդ թնդանօթները զետեղուած են բազմաթիւ բերդերու և մարտկոցներու մէջ, որոնց տեղը և բնութիւնը խնամով գաղտնի պահուած են.

Նաւահանգիստը, որուն տէր եղած են Ռուսք կէս դարէ ի վեր, ամբողջ Ծ. Արեւելքի մէջ ամենէն կատարելագործեալն է։ Ունի երկու ընդարձակ աւազան, և մէկ երերուն աւազան, որոնք ամենէն մեծ զրահաւորները կրնան ամփոփել իրենց մէջ։ Նոյն իսկ ռումբի կարեւոր ձուլարան մը ունի։

Ուրիշ առեւտրական նաւային խարիսխ մըն է առաջնակարգ։

Այսօր քաղաքը 200,000է աւելի բնակիչ ունի։ Բոլորովին եւրոպական կերպարանքով, պանդոկ, սրճարան, թատրոն, բան մը չի պակսիր հոն արեւմտեան քաղաքի մը երեւոյթը տալու համար։

Ճարտարարուեստը և վաճառականութիւնը կը ծաղկի Վլատիվոսթոքի շուրջ, որովհետեւ խիստ ճոխ ածխահանքեր ունի, որոնցմէ մին քաղաքէն 30 քիլոմէթր միայն հեռի է։ Ջրաղացները և պահածոյ միսի գործարանները շատ լաւ կը յաջողին։

Մեր թուած բոլոր այս առաւելութիւններուն քով, Վլատիվոսթոք ծանր թերութիւն մը ունի։ Միջին հաշուով տարին երեք ամիս նեղուցը կը սառի տասը-քսան քիլոմէթր տեղ։

Այս է պատճառը որ Ռուսիա կ'աշխատի այս նաւային խարիսխը կատարելագործելու նաւահանգիստով մը՝ որ բնաւ չի սառի։ Նախ իր աչքը տընկեց Լազարէվ նաւահանգստին վրայ, Քորէայի հիւսիսային կողմը, բայց պարտաւորուեցաւ թողուլ զայն Անգլիոյ դիտողութիւններուն վրայ։ Այս բանակցութիւններէն վերջն էր որ յառաջեցաւ իբրեւ փոխարինութիւն ձեռք ձգել Բորթ Արթուրը, որ իր ձեռքէն ելաւ հիմա։

Ստոյգ է որ սառոյցի այդ թումբը՝ Վլատիվոսթոք՝ անանցանելի չէ, գոնէ Ռուսերուն համար, որոնք երկու հզօր սառնաբեկ չոգենաւեր ունին, իրենց մարտանաւերուն և առեւտրական նաւերուն ճամբայ բանալու համար։

Վլատիվոսթոքի ծագումը բաւական հետաքրքրական է։

Ռուսք դէպի Ծ. Արեւելք իրենց խոյանքին մէջ՝ նախ Սիպերիան չէնցընելու, յետոյ սառոյցէ ազատ նաւահանգիստ մը գտնելու նպատակաւ, անցեալ՝ դարուն կիսուն իրենց ուշադրութիւնը տուին Նիքոլայէւսքի Ամուր գետին բերանը։ Բայց տկար հետեւանքներ միայն ունեցան իրենց ջանքերը՝ զայն գաղթականութեան կեդրոն մը և վաճառականութեան խարիսխ մը ընելու համար։ Օդին սաստիկ խստութիւնը հաղորդակցութեան դժուարութիւնը ցոյց կուտային թէ Նիքոլայէւսքի ապագան չէր կրնար փայլուն ըլլալ։

1858ին Մուրավեվ կառավարիչը խուզարկութեան մը միջոցին գտաւ Վլատիվոսթոքի նաւահանգիստը, որ այդ պահուն բոլորովին համեստ գիւղ մըն էր, կատարելապէս անծանօթ։ Առանց ո և է վարանումի գրաւեց զայն։ Հասկցած էր այդ նաւահանգստին բովանդակ կարեւորութիւնը, որ շատ լաւ պիտի յարմարէր Ռուսիոյ Ծ. Արեւելեան ձգտումներուն։

Լը Ժուռնալ

ՌՈՒՍՔ ՀԱՅԷՇԻՍՏԱՆԻ ՄԷՋ. — Հապէշիստանի ռուս քաղաքական գործակատարը յաջողեր է առեւտրական և հանքային ընդարձակ մենաշնորհներ ձեռք բերել ի նպաստ ռուսական սէնտիքաներու։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՃԱՊՈՆՑԻՔ ՄՈՒՔՏԷՆ ԿԸ ՀԱՍՆԻՆ

ԱՀՌԵԼԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ

ՔՈՒՐՈՊԱԹՔԻՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, Մարտ 5. — Զօր. Քուրոբաթքին կը հեռագրէ Զարին. —

«Մարտ 3ին Ճաբոնցիք պաշարողական շարժում մը կատարեցին Ռուս բանակին աջ թեւին դէմ եւ ուժգին յարձակողականի մը ձեռնարկելով Սաւէհուն եւ Լիւուչաթուն քաղաքներուն վրայ յարձակեցան։ Ճաբոնցիք նաեւ յարձակեցան Կաթուլին կիրճին դէմ։ Դիտուեցաւ որ ճակատամարտի առաջին գիծին վրայ գտնուող ճաբոնական զինուորները ռուսական զօրագունդերուն յատուկ համազգեստ կը կրէին։ Հետեւեալ օրը Ճաբոնցիք ռուսական բանակին ձախ թեւին դէմ շատ մը յարձակումներ կատարելէ ետքը, մէկ քանի ժամ տեւող ճակատամարտ մը կատարուեցաւ։ Այս կռիւին մէջ Ճաբոնցիք գրաւեցին ռուս բանակին ճակատը գտնուած քանի մը բարձունքներ։ Ճաբոնցիներուն դէմ հակայարձակում մը կատարելու համար հրամաններ տուի, որով Ռուսերը յաջողեցան Բուհ լերան գագաթը ելլել։ Ճաբոնցիք յարձակումներ կատարեցին ռուսական բանակին աջ թեւին վրայ եւ քսան վաշտ զինուոր ղրկեցին Բուչինթօնի շրջակայքը գտնուած ռուսական դիրքերուն վրայ յարձակելու համար։ Երէկ իրիկուն յարձակողական շարժում մը սկսանք Ճաբոնցիներուն դէմ, Սանլինբուի մօտ։ Այս առտու շարունակուեցաւ այս յարձակողականը, քանի որ Մուքտէնէն նոր ուժեր հասած էին հոն։ Եանցինթունի եւ Կուդուլինի մօտ ճաբոնական չորս յարձակումներ ետ մղուեցան։ Կուդուլին կիրճին մէջ ալ երեք յարձակումներ ետ մղուեցան։ Մեր ձախ թեւը մեծամեծ կորուստներ ըրաւ և մատնեց թշնամին։ Հինգ յարձակումներ ետ մղելէ ետք ճաբոնական դիւակները բնական պատնէշ մը կը կազմէին որ զայն կը պաշտպանէր։ Մուքտէն-Սինմինդին ճամբուն վրայ հանդիպեցան թշնամի ջոկատի մը, որուն հետ կռիւը սկսաւ։ Այսօր Մուքտէն-Սինմինդինի եւ Հուն Հոյի միջեւ, Մուքտէնի երկաթուղիի կայարանէն 8 վերստ հեռու, տեսնուեցաւ թշնամին, որ կը պաշարէ մեր աջ կողը։ Այսօր, արշալոյսին, Ճաբոնցիք կատաղի կռիւէ մը վերջ գրաւեցին Թուշումբաու եւ Սանչանբու գիւղերը, Մուքտէնի հարաւ-արեւմտեան կողմը։ Մեր զօրքերը ետ մղեցին Շնէբուի մօտ (կեդրոն) մեր դիրքին վրայ քալող Ճաբոնցիները։ Բուդիլով բլուրին դէմ Ճաբոնցիներուն բոլոր յարձակումները ետ մղուեցան։ Մեր ձախ կողին վրայ, Բանտոլիզանի շրջանակին մէջ, Ճաբոնցիք խիստ զօրաւոր յարձակումներ ըրին մեր դիրքերուն դէմ, բայց գիշերը ետ մղուեցան։ Այս առտու Ճաբոնցիք երրորդ անգամ ըլլալով յարձակեցան նոյն դիրքերուն վրայ, բայց ետ մղուեցան մեծ կորուստներով։ Մեր զօրքերը ետ մղեցին նախնթաց գիշեր, Քաուլթուլինկի մեր դիրքին դէմ Ճաբոնցիներուն ըրած երկու յարձակումները։ Նախնթաց գիշեր և այս ցերեկ մեր ծայրագոյն ձախ թեւին վրայ հանդարտութիւն կը տիրէր։»

—Մուքտէնէ կ'հեռագրուի Բէ. բուրկի գործակալութեան, ամսոյս 5 թուով. — «Առջի օր Ճաբոնցիք շարունակեցին իրենց յարձակումները Մուքտէնի արեւմտեան մասը գտնուող մեր դիրքերուն վրայ։ Երէկ առտու Մուքտէնի մօտ մեր դիրքերուն վրայ կռիւը վերսկսաւ, Նօկիի զօրաբաժինին դէմ։ Այսօր արշալոյսին, հրետանիի կռիւը վերսկսաւ Մուքտէնի արեւմտեան կողմը։ Ճաբոնցի յառաջապահներուն գիծը կը տարածուի Մուքտէնէ մինչեւ 8 քիլոմէթր հեռու. զուգահեռաբար երկաթուղիի գիծին։ Ճաբոնական ուժերը կը պայթին մեծ դամբաններէն մինչեւ չորս քիլոմեդր հեռու։ Օդը պայծառ է։

ԼՈՆՏՈՆ. — Թօքիոյէ կը հեռագրուի «Սէնդրըլ Նիւզ»ի. — Ճաբոնցիք որոնք ռուսական կեդրոնը խզեցին կը շարունակեն յառաջանալ դէպի հիւսիս, Ռուսերը ետ մղելով իրենց առջեւէն։ Ֆուշանի հարաւակողմը, 15 մղոն հեռու, Թիթայէ անդին յառաջացող Ճաբոնցիք յաջողեցան գրաւել այս գիւղը և անկէց յարձակողականի սկսան։ Մօտեցան ռուս կեդրոնին, և յաջողեցան գրաւել նոյնպէս Ֆուշանի հարաւակողմը, 15 մղոն հեռի, Մաշունթօն գտնուող ռուս դիրքերը, և յառաջանալով դէպի հիւսիս, սկսան ռմբակոծել Ֆուշանը, և յարձակեցան Ֆուշանի ռուս առաջացած դիրքերուն վրայ։ Մուքտէնէ կը հեռագրուի Ռէօթէրի թէ Ռուսք գիշերանց 4 մեծ յարձակում գործեցին, բայց Ճաբոնցիք ամէնքն ալ ետ մղեցին։ Ճաբոնցիք նմանապէս ետ մղեցին Ռուսաց մէկ քանի ուրիշ յարձակումները, որոնցմով կ'ուզէին ընդդիմանալ Ճաբոնցիներուն յառաջխաղաց շարժումին։ «Սթանտարտ»ի Մանչուրիոյ թղթակիցը կը հեռագրէ թէ երկաթուղիին արեւմտեան կողմը կատաղի կռիւներ մղուեցան, որոնցմէ վերջ Ճաբոնցիք գրաւեցին Լինչինբուի բոլոր գիւղերը, և Շահօբուի հիւսիս-արեւելեան կողմը գտնուող մէկ քանի գիւղեր։ Ֆուզանէն կը հեռագրեն թէ Մուքտէնի կողմը ռուսական բանակին ձախ թեւը բոլորովին ետ մղուեր եւ իր զինուորներուն մէկ երրորդ մասը կորսնցուցեր է՝ այսինքն 15,000 մեռեալ եւ վիրաւոր։ Ճաբոնցիներն ալ բազմաթիւ կորուստներ ունին։ «Սէնդրըլ Նիւզ»ի Մանչուրիոյ թղթակիցը կը հեռագրէ թէ «Ճաբոնցիք յառաջացած ըլլալով դէպի Մուքտէնի արեւելեան եւ արեւմտեան կողմը, կիսաբոլորաձեւ պաշարած են քաղաքը։ ԵՒ ընդհատ ռմբակոծում կ'ըլլայ։ Ճաբոնցիք հիմա 15 մղոն միայն հեռու են Մուքտէնէ։ Վերջին ժամուն կը հեռագրուի թէ Ճաբոնցիք գրաւեցին Թահանթայը, ուր Ռուսք մեծաքանակ զգեստ ամբարած էին զօրքերուն համար, որովհետեւ Մուքտէնի մէջ տեղ չէր մնացած։ Մուքտէնէ կը հեռագրուի «Էնֆօրմասիոն»ի թէ Մանչուրիոյ ամէն կողմը կռիւները կը շատնան, շարունակ ընդհարումներ տեղի կ'ունենան չինական գիւղերու շրջակայքը, իսկ ռուս աջ թեւին վրայ մեծ ճակատամարտ մը կը մղուի Զօր. Օքուի դէմ, և ուր 100,000 հոգի կը մասնակցին կռիւին։

ԹՕՔԻՕ. — Մարէշալ Օյամա կը տեղեկագրէ. — «Մեր բանակները կը շարունակեն յաջողութիւններ ձեռք բերել։ Ռուսք ստիպուեցան ետ քաշուիլ աջ թեւին վրայ՝ իրենց առաջացած դիրքերէն։ Կրցանք գրաւել Հին-Մէնջանը, ուրկէ դէպ հիւսիս ղրկեցինք մեր հրետանին, և յաջողութեամբ կը ռմբակոծենք ռուս դիրքերուն կողը»։

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Վարշաւիոյ կուսակալ Զօր. Չերթքօվ առողջական պատճառներով հրաժարեցաւ։ Զարը ընդունեց հրաժարականը, և անոր նոյն պաշտօնին կոչեց Տօնի խազախներու Զօր. Մաքսիմովիչը։

ՎԻԷՆՆԱ. — Վիեննայի Ռուս դեսպանատան խորհրդական պարոն Պիւսպէրկ Սթօքհոլմի դեսպան անուանուեցաւ։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Արքունի պաշտօնատար Մ. Պալուգչի յօդուած մը հրատարակած էր «Սթամբա» լրագրին մէջ պախարակելով Մ. Բաշիչի Դանիլէճը թէ փոխառութեան գործին մէջ անհաւատարիմ գտնուած է Սերպիոյ շահերուն եւ չափազանց զիջումներ ըրած է Պուլկարիոյ առեւտրական շահերուն։ Այս յօդուածը պատժական օրէնքին նշանակած տրամադրութեան ենթարկուելով, յօդուածագիրը դատապարտուեցաւ 600 ֆր. տուգանքի եւ եռամսեայ բանտարկութեան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը երէկ երիկուն Պատրիարքարանը գիշերեց եւ այսօր կը նախագահէ Մայր Եկեղեցիի արարողութիւններուն Ղեւոնդեանց Քահանայից տօնին առթիւ։ Ն. Սրբազնութիւնը արարողութիւններէն յետոյ, ըստ սովորութեան, Քահանայից դասակը հրաւիրելով կը շնորհաւորէ անոր տօնախմբութիւնը։

ԱՂԵՐՏԻ Ղարզան գաւառակին Տ. Մկրտիչ Նորընծայ քահանան սակէ առաւ կրօն. ժողովոյ որոշմամբ կարգալոյծ հռչակուած եւ ամուսնութեան իրաւունք տրուած էր։ Այս անգամ յիշեալ քահանան զղջալով, ներում խնդրած է Աղերտի առաջնորդարանէն։

ՊԱՂՏԱՏԻ Պատր. փոխանորդը օրհնութեան կոնդակ մը խնդրած է Ս. Պատրիարք Հօրմէն, տեղւոյն եկեղեցւոյն Բարթող էֆ. Մինասեանի համար, որ երկար տարիներէ ի վեր տեղւոյն եկեղեցիին, դպրոցին եւ առաջնորդարանին գործերուն վրայ բարւոք հսկողութիւն մը ի գործ դրած է։

ԳՈՒՄ-ԳԱՊՈՒԻ Պէզճեան եւ Լուսաւորչեան մայր վարժարաններուն մանկապարտէզին համար Գարակէօզեան էֆ. ի ծախքով 30 հատ վեց հոգինոց գրասեղան, ամէն մէկը մէկ մէկ ոսկի յանձնարարուած է, որոնք մօտ օրերս պիտի յանձնուին։

ԱՐՄԱՇԻ վանքին վանահայրական փոխանորդ Տ. Թորգոմ Ծ. վրդ. Մեծ Պահքին մէջ Պոլիս պիտի գայ, քանի մը կարգադրութիւններու համար։

ԽԱՍԳԱԼԻ (Արմաշ) քարոզիչ Տ. Արսէն Վրդ. Եղիկեան՝ որ տարիէ մը ի վեր հեռացած էր պաշտօնէն եւ վերջերս հրաժարական ղրկած էր, Ս. Պատրիարք Հօր յորդորներուն վրայ վերստանձնելով իր պաշտօնը, Տեառնընդառաջի տօնին պատարագեր եւ քարոզեր է Խասգալի եկեղեցիին մէջ ու քանի մը օր մնալով, Նախորդ հոգաբարձութեան կնճռոտ հաշիւները կարգադրեր է։ Իսկ Տ. Խորէն քահանան՝ հակառակ Ս. Պատրիարք Հօր կրկին յորդորանաց եւ գիւղացիներու պնդումներուն իր հրաժարականը ետ չառներ եւ չուզեր իբր ծխատէր քահանայ շարունակել իր պաշտօնը։ Այս պատճառաւ ժողովուրդը կը պարտաւորուի նոր քահանայացուի մը ընտրութիւնը կատարելու, միւս ծերունի քահանային իբր օգնական։

ՊԻԼԷՃԻԿԻ առաջնորդ Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէօմիւրճեան Թէեւ Ս. Պատրիարքէն հեռագրաւ արտօնուած էր քննորդւոյն պսակադրութեան հանդէսին մասնակցելու համար Պոլիս գալ, սակայն օդերուն ցրտութիւնը անակնկալ կերպով պայծառութեան փոխուելով, տեղւոյն ազգ. կիսաշէն դպրոցին շինութեան ձեռնարկուած է որով անհրաժեշտ համարեր է չբաժնուիլ Պիլէճիկէն մինչեւ որ աւարտի վարժարանը։ Նամակագիր մը այս առթիւ կ'ըսէ թէ Ս. Առաջնորդին չմեկնելուն մէկ պատճառն ալ սա է թէ մի գուցէ, ինչպէս Ատանա մեկնելուն պատահեցաւ, այս անգամ ալ յանուն դպրոցին հանգանակուած գումարը մի միայն դպրոցին գործածուի եւ անխուսափելի դժուարութիւններու ենթարկուի։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ տարրալուծարան Յակոբ էֆ. Եագոյեան, որուն հրաժարումը հիւանդանոցէն՝ կանխապէս գրած էինք, վաղը իր ծննդավայրը Պարտիզակ կը մեկնի, ուր քանի մը օր մնալէ ետք Հայտարփաշա Կաղատատ ճամբով Գարաման (Գօնիա) պիտի մեկնի, հոն իբր դեղագործ պաշտօնավարելու համար։

Գ. ՀԱՅԿ ԿԻՒՏՉԷՆԵԱՆԻ կողմէ այս գիշեր Գատըգիւղի մէջ տրուելիք նուագահանդէսը տեղի չպիտի ունենայ եւ ուրիշ օրուան յետաձգուած է։

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐԸ հաստատուած Կրօնիկ էֆ. Փափազեանի ամուսնութեան առթիւ Յոթեկեանին առթիւ փոխան ծաղկեփունջի մէկ անգլիական ոսկի նուիրած է ազգ. Հիւանդանոցին Մկրտիչ էֆ. Բանթիկեան։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Կիրակի գիշեր, Բերայի Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցիին մէջ կատարուեցաւ պսակադրութիւնը Տիար Պետրոս Ս. Պօղաճեանի Օր. Սիրանոյշ Տ. Արապաճեանի հետ՝ կնքահայրութեամբ Միհրդատ էֆ. Հայկազնի։

×

ԿՆՈՒՆՔ

ԱՐԱՑ-ՀՐԱՉԵԱՅ. — Որդի Տիար Անդրէաս Մանուկեանի։ Մկրտութիւնը տեղի ունեցաւ կիրակի օր 20 փետր., Ակիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ, կնքահայրութեամբ Պր. Գառնիկ Ալաճեանի (ուսանող Պէշիկթաշլեան վարժարանի)։

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՊՍԱԿ ՀԱՆԴԷՍ

ԱԶՆ. ՎԱՀԱՆ ԷՖ. Ք. ԲՆԱՃԵԱՆ ԵՒ ԱԶՆ. ՕՐ. ԱՆՆԱ Յ. ՆՈՒՐԵԱՆ ՊՍԱԿՈՒԱԾ

Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին մէջ երէկ, ժամը 3ին, նմանը չտեսուած քիչ անգամ տեսնուած հանդիսաւորութեամբ կատարուեցաւ հանրածանօթ վաճառական Վահան էֆ. Բնաճեանի պսակադրութեան հանդէսը Հանգուցեալ Յովհաննէս էֆ. Նուրեանի աղջկան Օր. Աննա Նուրեանի հետ, կնքահայրութեամբ փեսին եղբօր Ազն. Սարգիս էֆ. Բնաճեանի։

Եկեղեցին չքնաղապէս լուսազարդուած եւ պճնուած տօնական օրերու իր բոլոր զարդարանքներովը, լեցուած էր հարսնեւորներու ընտրելագոյն բազմութենէ մը զատ, երկսեռ հանդիսականներով որոնք խռնուած էին տաճարին գաւիթն ու վերնատունը։

Տեարք Սեւերին Ս. Կիւլպէնկեան, Վարդ. Պատրիկ Կիւլպէնկեան եւ Խաչիկ Մազլմեան գնահատելի կենցաղագիտութեամբ Տաճարին գաւիթէն ներս կ'առաջնորդէին հարսնեւորները, որոնց մէջ կը նշմարուէին ի մէջ այլոց. Տիկին մայր Բնաճեան, Տիկին Թ. Նուրեան, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Սթամպօլլեան, Միհրան էֆ. Բնաճեան, Տէր եւ Տիկին Աւետիսեան. Տիկին Մառի Նորատունկեան եւ Օր. Նորատունկեան, Տիգրան էֆ. Եւսուֆեան, Տէր կին եւ Օրիորդք Նուարդ եւ Էլիզ Զըլպուքճեան, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Խան Շամտանճեան եւ Որդի, Տիկին Պետրոս Խորասանճի, Տէր եւ Տիկին Տիգրան Ս. Մանուկեան, Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Մանուկեան, Տէր եւ Տիկին Ծիլվան Մանուկեան, Ներսէս էֆ. Գ. Կիւլպէնկեան, Տէր եւ Տիկին Միհրան Թնկրեան, Լեւոն էֆ. Ղօնչէկիւլ, Տէր եւ Տիկին Միհրան Մուրատեան, Տէր եւ Տիկին Գալուստ Կիւլպէնկեան, Տէր եւ Տիկին Գառնիկ Կիւլպէնկեան, Յովհաննէս էֆ. Կիւլպէնկեան. Տիկին եւ Օր. Գուրգէն, Գէորգ էֆ. Մէրասնէտի, Բարսեղ էֆ. Սթամպօլլեան, Յարութիւն էֆ. Սէլեան, Տիկին Ասատեան. Մ. եւ Օր. Ֆառա, Մ. Մէտինա, Արամ էֆ. Գարակէօզեան, Խաչիկ էֆ. Շահպազ, Տէր եւ Տիկին Տօքթ. Շահպազ, Հրանդ էֆ. Շահպազ, Արամ էֆ. Գարամանեան, Պօղոս էֆ. Քէրէստէճեան, Միհրան էֆ. Մէլէմէթճեան, Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ էֆ. Նիկողոսեան, Տէր եւ Տիկին Նազարէթ Պօհճէլեան, Միսաք էֆ. Ազնաւուրեան, Օր. Արուսեակ Թաշճեան, Մարտիրոս էֆ. Խէրպէկեան, Պետրոս էֆ. Գազանճեան, Վիչէն էֆ. Գազանճեան, Զարեհ էֆ. Գարամանեան, Աւետիս էֆ. Կ. Կիւլպէնկեան, Բօլ էֆ. Արապեան, Մարկոս էֆ. Մարկոսեան եւ Օր. Մարկոսեան եւ դեռ ուրիշ ծանօթ անձնաւորութիւններ։

Եկեղեցական արարողութեան կը նախագահէր Բերայի Քարոզիչ Տ. Հմայեակ Սրբազան իր շուրջը ունենալով Տ. Տ. Վահան Ցոլորեան եւ Գրիգոր Աբարթեան վարդապետները, Տ. Յովհաննէս Ա. քհն, Մկրեան եւ Բերայի քահանայից դասը։

Ձեռնտուութիւնը կատարեց Նուրեանց տանէրէց Տ. Խորէն քհն. Յարութիւնեան, իսկ պսակադրութիւնը Բնաճեանց տանէրէց Տ. Յակոբ քհն. Փափազեան։

Պսակի արարողութենէն ետք, Նախագահ Սրբազանը գեղեցիկ տեսութիւն մը ընելով ամուսնական կեանքին եւ անոր նշանակութեանը վրայ, ըսաւ թէ կորովն ու կամքը մեծ դեր կը խաղան երկու ամուսիններու ընտանեկան երջանկութեան մէջ, երբ մանաւանդ սէրն ալ հիմը կազմէ իրենց միութեան։ Ն. Սրբազնութիւնը յետոյ թուելով երկու հանրածանօթ գերդաստաններուն առաքինութիւններն ու արժանիքները, յոյս յայտնեց թէ նորապսակ զոյգն ալ իրենց սկզբունք պիտի ընէ սէրով միացած կորովն ու կամքը՝ որոնցմով միայն կարելի է յաղթել ընտանեկան դժբաղդութիւններու, որոնք անպակաս են աշխարհիս վայելքներէն։ Վահան էֆ. Բնաճեան, շարունակեց Սրբազանը, իր եղբօրներուն հետ ընդգրկելով իր բարեյիշատակ հօրը թողած առեւտրական գործը, զարգացուց, ճոխացուց զայն եւ նախանձելի անուն մը չինեց թէ՛ մայրաքաղաքիս եւ թէ Եւրոպիոյ առեւտրական հրապարակներուն վրայ, առաջնակարգ եւ ուղղամիտ վաճառականի արդար համբաւը տալով իր վաճառատան։ Օր. Աննա Նուրեան, չորրորդ զաւակը Յովհաննէս էֆ. Նուրեանի, ժառանգած է կատարելապէս իր բարեյիշատակ հօրը բարեմասնութիւնները։ Նոյն բարեմասնութիւններով օժտուած էին նաեւ այն միւս Օր. Նուրեանները, որոնք Տիկ. Մանուկեան. Տիկ. Պալեօզեան եւ Տիկ. Սթամպօլլեան եղան։

Տ. Հմայեակ Սրբազան յետոյ երջանկութիւն մաղթեց նորապսակ ամոլին եւ պահպանիչով մը վերջ տուաւ եկեղեցական արարողութեան, որուն կը մասնակցէր նաեւ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ դպրապետ Ռուբէն էֆ. Ծիվանեան։

Ժամը 10ը անցած էր արդէն երբ հարսնեւորները ամբողջ առաջնորդուեցան Սըլէնտիտի ընդարձակ եւ լուսարձակ սրահները, որոնք ծածկուած էին թանկագին գորգերով եւ զարդարուած չքեղ տէքօրներով։

Ճոխ պիւֆէ մը տրամադրելի եղած էր հարսնեւորներուն, որոնք վայելչապէս կը պատուասիրուէին Բնաճեան ընտանեաց անդամներուն կողմէ։

Սրահին մէջ կ'երեւէին գեղեցիկ ծաղկեփունջեր, զորս ղրկած էին Տէր եւ Տիկին Գառնիկ Կիւլպէնկեան, Բարսեղ Ս. Մանուկեան, Տիկին Խորասանճի, Լեւոն Աղաթօն, Տիկին Ն. Մարկոսեան, եւն. եւն.։

Իսկ մասնաւոր յարկաբաժնի մը մէջ ցուցադրուած էին շնորհալի հարսին ընծայուած նուէրները, որոնք հետեւեալներն էին.

Վահան էֆ. Բնաճեան, փեսան, ադամանդազարդ զմրուխտ ասեղ մը։ Այրի Տիկին Թ. Բնաճեան փեսին մայրը ադամանդազարդ գլխու սանտր մը։ Այրի Տիկին Թ. Նուրեան, հարսին մայրը, դեղին յակինթէ թանկագին մատնի մը։ Մ. Ս. Ա. Թ. Բնաճեան եղբարք, մեծարժէք չէք մը։ Տէր եւ Տիկին Միհրան Սամուէլեան, ադամանդազարդ մատանի մը։ Լեւոն էֆ. Ղօնչէկիւլ, գեղեցիկ արկղիկ մը մէջը հայելիով, ծաղկամանով, երկու վազոյով եւ այլազգարդ յատուկ թէյսպասով։ Տէր եւ Տիկին Տիգրան Ս. Մանուկեան, կէս երկոտասնեակ՝ սուրճի հաղուագիւտ գաւաթ։ Սրթաքի էֆ. Նուրեան, մատնի մը։ Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Մանուկեան, թանկագին մետաքսեայ գորգ մը։ Այրի Տիկին Իսկուհի Նիկողոսեան, մէկ երկոտասնեակ անուշի դգալ։ Յարութիւն էֆ. Սէլեան մետաքսեայ գորգ մը։ Պետրոս էֆ. Գազանճեան, նոյնպէս մետաքսեայ գորգ մը։ Այրի Տիկին Մ. Ս. Կիւլպէնկեան, թէյի ճոխ սպաս մը։ Գէորգ էֆ. Պօհճէլեան, ծխախոտի տուփ մը։ Տէր եւ Տիկին Մ. Նիկողոսեան, 12 հատ բաժակ։ Տիկին Հովիւեան, արժէքաւոր մատանի մը։ Տէր եւ Տիկին Սթամպօլլեան, ադամանդեայ մատանի մը։ Տիկին Լուսիա Զօպանեան, մեդալիոն մը շղթայով։ Մ. եւ Ա. Ֆէրմանեան. թէյի սպաս մը։ Տիկին Մառի Խ. Շահպազ, այլազգարդ մեծարժէք թղթապանակ մը։ Տէր եւ Տիկին Ս. Զըլպուքճեան, ոսկի դրամապանակ մը։ Տէր եւ Տիկին Սեդրակ Ս. Մանուկեան, արծաթազարդ ճոխ սպաս մը։ Տիկին Պետրոս Խորասանճի, երկու մեծարժէք բաժակ սուրճի գաւաթներով։ Տիկին ար Բոնքուլ. ծաղկաման մը։ Տէր եւ Տիկին Ն. Պօհճէլեան, փղոսկրեայ ոսկի դիտակ մը։ Տիկին Շահպազ, բիւրեղեայ ծաղկաման մը։

*** Նորապսակ ամոլը Տէր եւ Տիկին Վահան էֆ. Բնաճեան, ներկաներուն շնորհաւորութիւններէն զատ, ստացան նաեւ տարափ մը շնորհաւորական հեռագիրներու՝ որոնք ուղղուած էին թէ մայրաքաղաքէս, թէ գաւառներէն եւ թէ արտասահմանէն, բարեկամներու եւ ազգականներու կողմէ։

*** Մանզումէ այս ուրախ առթիւ իր ջերմ շնորհաւորութիւնները կը յայտնէ նորապսակ ամոլին, ինչպէս նաեւ Բնաճեան եւ Նուրեան գերդաստաններուն։

*** Բնաճեան էֆ.ի հարսանիքին առթիւ Կէտիկ-Փաշայի Թաղ. Խորհուրդը վարժարանին աղքատ աշակերտներուն կողմէ ձեռագործ բարձ մը նուիրեց, քանի որ Բնաճեան էֆ. իբր նախկին թաղեցի, ամէն անգամ չէ մոռցած Ս. Յովհաննէս եկեղեցին եւ վարժարանը ինչպէս նաեւ թաղին աղքատները, որոնց համար երկու ոչխար ղրկեց։ Թաղ. Խորհուրդը այս ոչխարները բաժնեց Կէտիկփաշայի աղքատ ընտանիքներուն, զանոնք ալ ուրախացնելով այս բարեբաստիկ առթիւ։ Բնաճեան էֆ. նպաստներ բաժնել տուաւ նաեւ Բերայի աղքատներուն։

*** Տէր եւ Տիկին Վահան էֆ. Բնաճեան իրենց պսակադրութեան առթիւ հինգ օսմ. ոսկի նուիրեցին Խասգիւղի Գալֆ. Որբանոցին սանուհիներուն ճաշ տրուելու համար։

*** Ճարտարապետ Մարտիրոս էֆ. Խէրպէկեան մէկ օ. մ. ոսկի նուիրեց Գալֆաեան Որբանոցին Վահան էֆ. Բնաճեանի ամուսնութեան առթիւ։

*** Այս ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են ազգ. Հիւանդանոցին. — Տէր եւ Տիկին Բարսեղ էֆ. Իսթամպօլլեան 162, Տէր եւ Տիկին Միհրան էֆ. Մուրատեան 162, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Գարամանեան 108, Տիրան էֆ. Մուրատեան 108։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Երէկ ժամը 7 ու կէսին Գատըգիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ պսակադրութեան հանդէսը Հանր. Պարտքի Վարչութեան Ռէժիի քոմիսէրութեան քարտուղար Գառնիկ էֆ. Ծիւմպիւշեանի, Տ. Արիստակէս աւագ քահանայ Ճիզմէճեանի աղջկան՝ Օր. Վերգինէ Ճիզմէճեանի հետ, կնքահայրութեամբ Շարլ էֆ. Համամճեանի։

Տաճարը այս առթիւ չքնաղապէս զարդարուած եւ լուսազարդուած էր եւ արտաքին դուռնէն մինչեւ ներս՝ աւագ սեղանին առջեւ թանկագին գորգեր փռուած էին։ Հանդէսին կը նախագահէր Տ. Ղեւոնդ վրդ. Դուրեան իր շուրջը ունենալով քահանաներ եւ դպիրներ։ Պսակի արարողութեան միջոցին ձեռնտուութիւնը կատարեց եւ խրատականը խօսեցաւ Տ. Խոսրով քհ. Գօլըագճեան, ուրկէ վերջ Տ. Ղեւոնդ վրդ. բեմ ելաւ եւ ամուսնական կեանքին վրայ հակիրճ բայց իմաստալից քարոզ մը խօսեցաւ, բացատրելով թէ ինչ ու է ամուսնական կեանք առանց սիրոյ հիւսուի, ան կը նմանի այն շէնքին որ աւազի վրայ կառուցուած է։ Դուրեան Վրդ. վերջացուց մաղթելով որ Աստուած իր օրհնութիւնը անպակաս ընէ այս Նորապսակ ամոլին վրայէն։

Եկեղեցին լեցուած էր հարսնեւորներու բազմութիւնով մը ուր ի մէջ այլոց ներկայ էին. Տ. Արիստակէս Ա. քհ. Ճիզմէճեան (հարսին հայրը) եւ Երիցակին, Տէր եւ տիկին Ճիզմէճեան (հարսին եղբայրը), Տէր եւ տիկին Մարտիրոս Էքսէրճեան, Տէր եւ տիկին Ծիւմպիւշեան, Տէր եւ տիկին Սէրվիչէն, Տէր եւ տիկին Տօքթ. Թագւոր Համամճեան, Տէր եւ տիկին Վէնսան Միւթէվէլլի, Տէր եւ տիկին Տիրան էֆ. Պետրոսեան, Տէր եւ տիկին Լեւոն Պէշիրեան, Տէր եւ տիկին Յակոբ Ղուկասեան եւ Օր. Ղուկասեան, Տիկին Միհրան Շիրինեան եւ Օր. Շիրինեան, Տէր եւ տիկին Եդուարդ Շիրինեան, Տէր եւ տիկին Սիսակ Աճէմեան, Գրիգոր Գառնակերեան, Տիկին Աղաւնի Պէշիկթաշլեան եւ Օր. Պէշիկթաշլեան, Արմենակ Ինճէեան, Արթաքի Յակոբօֆ, Տիկին Հէփսիմէ Աղամալեան, Տիգրան Բիրէճեան եւ ուրիշ բազմաթիւ հայ եւ օտարազգի հրաւիրեալներ։

Արարողութիւններէն յետոյ հարսնեւորները կառքերով առաջնորդուեցան Մօտա Բալաս Օթէլը, ուր պատուասիրութիւններ եւ մեծարանքներ եղան ներկաներուն, որոնք իրենց շնորհաւորութիւնները ուղղեցին Նորապսակ ամոլին։

*** Նորապսակ ամոլը ազգականներէ եւ բարեկամներէ ընդունեց բազմաթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ եւ նամակներ թէ մայրաքաղաքէս եւ թէ գաւառներէն։ Հարսը ընդունեց նաեւ բազմաթիւ նուէրներ։

*** Խմբագրութիւնս այս ուրախ առթիւ իր շնորհաւորութիւնները կ'ուղղէ նորապսակ ամոլին եւ երկու կողմի պարագաներուն։

ՌԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Ուրֆա սանճագը մութէսարըֆլըղընա Հալէպ տէֆթէրտարլըղընտան մինֆասըլ աթուֆէթլու Քեամիլ էֆէնտի հազրէթլէրի թաեին պույուրուլմուշ տըր։

ՆՇԱՆ

Միւսիւ Ալֆրէտ Ճիրարտիէ իւչիւնճի րիւթպէտէն Օսմանի նշանը զիշանլարը իհսան պույուրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ. — Ռուս դեսպան Մ. Զինովիէվ Ուրբաթ օր Կայս. ունկնդրութեան արժանացած ատեն, խորին շնորհակալութիւններ մատոյց Վեհ. Սուլթանին, այն բարեհաճութեան համար որուն առարկայ եղած էր զօր. Սթէսսէլ Պոլսոյ մէջ։

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ. — Պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ արաբական Ներկայ Զիլհիճճէ ամիսը այսօր կ'աւարտի եւ վաղը չորեքշաբթի՝ պիտի սկսի 1323 տարին։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ. — Պէլկրատէ կը գրեն թէ փետր. 16ին, օսմ. դեսպան Ֆեթհի փաշա ներկայացած է Բեթէր Թագաւորին եւ տեսակցութիւն մը ունեցած է։

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. — Ծովային Նախարարութիւնը վիճակագրութիւն մը կը պատրաստէ անցեալ տարուան շրջանին Օսմ. կայսրութեան նաւամատոյցները երթեւեկող նաւերուն, շոգենաւերուն եւ զբօսանաւերուն թիւին եւ ուրիշ մանրամասնութեանց վրայ։

ՔԱՐԱՔԷՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայած էր նկատի առնել սա խնդիրը թէ Քարաքէօյի կամուրջը աւելի լաւ չըլլա՞ր հաստատուն սիւներու վրայ կառուցանել քան տուպաներու վրայ։ Այս առթիւ յանձնաժողով մը կազմուած էր Ծովային Նախարարութեան մէջ Ծովային շինութեանց տնօրէն դէր-ծովակալ Հիւսնի փաշայէն, Արքունի Նաւարանին առաջին ճարտարապետ Եանքօ պէյէ, Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան մասնագէտ-խորհրդական Սէրվիչէն էֆէնտիէ, ճարտարապետ Արիֆ պէյէ եւ Տիմիթրաքի էֆ.է։ Այս յանձնաժողովը առջի օր խորհրդակցութիւններ կատարեց եւ նկատի առնելով արհեստական դժուարութիւնները հաստատուն կամուրջ մը շինելու համար, յանձնարարեց այժմեանին պէս ծփուն կամուրջ մը շինել։ Այս մասին իր տեղեկագիրը մատոյց։

ՕՍՄ. ԳՈՐԳԵՐԸ. — Գերման եւ Ֆրանսական կառավարութեանց հետ համաձայնութիւն մը գոյացաւ, օսմ. գորգերուն ներածման դէմ դրած իրենց սակացոյցերը զեղչելու։ Գերմանիա առաջնակարգ գորգերուն 100 քիլոյէն առնելիք տուրքը 300 մարքի զեղչեց։ Այս առթիւ Կայս. կառավարութիւնը հրաման տուաւ Նահանգային իշխանութեանց, հրաւիրել գործատէրները զգուշանալ ամէն խարդախութենէ եւ աշխատիլ լաւ բոյադուած եւ լաւ ներկուած գորգեր պատրաստելու։

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԹՐԱՄՈՒԷՅ. — Պրուսայի մէջ շոգեշարժ թրամուէյ մը հաստատելու համար 99 տարուան մենաշնորհ խնդրեց Մ. Քոնսթանթին Բալլի։ Այս ծրագիրը յանձնուեցաւ Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան։

ԲԵՐԱՅԻ ՑՈՅՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ. — Բերայի Ցոյն աղջկանց վարժարանին հոգաբարձութիւնը որոշեց երկու մեծ շէնքեր շինել աղջկանց հին վարժարանին տեղ, Թէլէկրաֆ եւ Եէնի փողոցներուն մէջ։ Հին շէնքին փլուցումը սկսաւ։ Գնահատուած ծախքն է 6555 ոսկի որ պիտի հոգացուի 5000 ոսկիի փոխառութեամբ մը Մ. Զարիֆիի յանձնառութեամբ 100ին 4 տոկոսով եւ 100ին 2 գլխավճարով. 2000 ոսկիի գումարով մը, որ պիտի առնուի հոգաբարձութեան կալուածներուն մէկ մասին վրայ եւ 450 ոսկիի անտոկոս փոխառութեամբ մը։ Նոր շէնքերուն տարեկան հասոյթը կը գնահատուի 870 ոսկի։ Շէնքը երկու մաս պիտի ըլլայ, մին Թէլէկրաֆ փողոցին մէջ եւ միւսը Եէնի փողոցին մէջ, երկուքն ալ 7 յարկով։ Շինութիւնները պիտի աւարտին առաջիկայ սեպտեմբերին։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՆԵՐԸ. — Հրահանգ ղրկուեցաւ գաւառային մաքսատուններու որպէս զի խաշվէրի, թէյի եւ այդ կարգի նիւթերու քննութիւնները փութով եւ խղճմտութեամբ կատարուի եւ խառնուրդները չընդունուին։ Որոշուեցաւ Ռէօնթկէնեան մեքենաներ գնել մաքսատուններուն համար։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ. — Կրթական Նախարարութեան իրաւասութեան տակ գտնուած վարժարանները շատցած եւ ծախքերն ալ աւելցած ըլլալով, Նախարար Հաշիմ փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ հասոյթներուն մասին խորհրդակցելու համար։

ՀԱՑԵ. ԴՆԱՀԱՏՈՒՄ. — Ինչպէս երէկուան պաշտօնականներով ծանուցինք, Վեհ. Սուլթանը գնահատելով Հանր. Պարտքի քոմիսէրութեան ճիւղի տնօրէն եւ առաջին քարտուղար Չէքի պէյի բարւոք պաշտօնավարութիւնը Լիագաթի ոսկի չքանշան շնորհեց Ն. Վսեմութեան։ Չէքի պէյ Սուլթանիէ եւ Միւլքիէ վարժարաններուն առաջնակարգ շրջանաւարտներէն է եւ իր հոգիի ազնուութիւնովը ու մտաւորական կարողութիւններովը պատուաւոր դիրք մը կը գրաւէ օսմ. պաշտօնատարներուն մէջ։ Կայս. այս Բարձր գնահատումին առթիւ կը շնորհաւորենք Ն. Վսեմութիւնը եւ շնորհիւ Վեհ. Կայսեր ալ աւելի բարձրացում կը մաղթենք։

ԲԸԹԻ-ՇԱՆԻ ԹԱՏՐՈՆԸ. — Բերա, Բըթի-Շանի (Փթիթ Շան) թատրոնը փլցուելով բոլորովին նոր պիտի շինուի։ Նոր Թատրոնը ամֆիթատրոնի ձեւով պիտի ըլլայ, 1500 հոգիի տեղ պիտի ունենայ եւ շրջափակուած պիտի ըլլայ տպակեպաստով մը որ ամառը բաց պիտի ըլլայ, իսկ ձմեռը գոց։ Ծախքն է 2000 ոսկի։ Երկու ամիսէն պատրաստ պիտի ըլլայ նոր Թատրոնը։

ՍՕՉԻԷԹԱ ՕՓԵՐԱՅԱ իտալական ընկերութեան տարեկան հացկերոյթը տեղի ունեցաւ կիր. օր, նախագահութեամբ դեսպան Իմփէրիալի մարքիզին։ Սեղանին վրայ դեսպանը բաժակ պարպեց Վեհ. Սուլթանին եւ Իտալիոյ Թագաւորին կենաց։ Հացկերոյթէն ետք պարահանդէս մը տեղի ունեցաւ։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Անգլիոյ Թագաւորին եղբայր՝ Քոննոթի դուքսն ու դքսուհին Գահիրէէն մեկնեցան Աղեքսանդրիա. Խտիվը, Լորտ Քրոմըր եւ ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ ողջերթի գացած էին կայարան։

— Տար էլ'Ալէքսանտրի թերթին հիմնադիր-արտօնատէր Տօքթ. Հայքալիս փաշա մեռաւ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

«ՄԻ ՉԱՐՆԵՐ ԹՌՉՈՒՆԸ. ԵՂԲԱ՛ՅՐ». — Սրտակեղեք դէպք մը տեղի ունեցաւ շաբաթ օր, Բերա, Թանարիա եկեղեցիին փողոցը. մեծատուն հաստատ Մ. Օլիվոյի տան մէջ։ Աբարթըմանին մէկ պատուհանին առջեւ Մ. Օլիվոյի տղան 17 տարու էթիէն իր րէվոլվէրը կ'ուղղէր թռչուններու որոնք տան շուրջը կը յածէին։ Այս միջոցին տղուն քոյրը, 19 տարու Մարիա խղճալով հէգ թռչունները, արգիլեց եղբայրը կրակ ընելէ եւ անոր թեւը այնպէս մը ասդին քաշեց որ, գնդակը կրակ առաւ եւ գնաց մխուեցաւ հէգ աղջկան աճուկը, անշունչ գետին փռելով զայն։ Եղբայրը սարսափահար սկսաւ պոռալ եւ տունինները վազեցին։ Բժշկական անմիջական դարմանները անօգուտ եղան։ Հէգ աղջիկը, Ֆրանսական հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ։ Գնդակը դեռ չէ հանուած եւ թշնասէր օրիորդը կեանքի եւ մահուան մէջ կը տարուբերի։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

6 Մարտ 1905

Ֆրանս. 3% Français)	100	47
Ռէժի (Tab. Turcs)	366	—
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	91	02
Երկաթուղի (Lots Turcs)	136	—
Պանք Օ՞.Թ. (Banque Ott.)	604	—
Թրանսվաալ (Transvaal)	99	—

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ու առտու Հեռագրական Գործակալութեանց կողմէ մեզ հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները. —

ԲԱՐԻԶ, 6 փետրվար. — Բեթերսպուրկէ կը հեռագրեն թէ, Զօր. Քուրօբաթքին հաղորդած է ընդհ. սպայակոյտին իր այժմու ծրագիրը որ է՝ պարպել Մուգտէնը եւ մեծ ու վճռական ճակատամարտ մը մղել Թիլինկի մէջ։

— Ճաբոնական աղբիւրէ հասած հեռագիրներ շատ ձախող կը գտնեն ռուսական զօրաբանակին վիճակը, այս վերջին կռիւներէն ետք։ Զինուորական շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ չափազանցուած են այս լուրերը։

Զօր. Քուրօբաթքին հիմա իր տրամադրութեան տակ ունի մօտաւորապէս 500,000 հոգի եւ քիչ ատենէն օգնական զունդեր պիտի ունենայ, որպէս զի կարող ըլլայ վճռական ճակատամարտը մղել։

ԼՈՆՏՈՆ. — Հոնկ Քոնկէ կը հեռագրուի թէ երկու ճաբոնական նաւաբաժիններ տեսնուած են կղզիին բացերը։

Վիլարի չոքոլային ազգը
տեսնել 4րդ երես

տեսնել 4րդ երես

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻԱՅԻ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

21/6 Մարտ 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ	
Երէկ իրիկուան գոցուեցաւ	98.26½
Ամէնէն բարձր գինը	98.34
» վար գինը	98.26
ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	
Երէկ իրիկուան գոցուեցաւ ֆր.	131.87
Երէկուան բարձր գինը	132.—
» վար »	131.87
Թրէ.աի Յոնաիէ էժիբաիէն Ա	301.
» » » Բ	269.—
Թարափ	520.
Պանք Նաս. Կրէտ.	427.—
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	6.30
Ռէժիի պարտաթուղթ Ֆրանք	385.—
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ո.	12.02
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.05
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ	
Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	Ղշ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.15
Անգլիական ոսկի	110.02
Ֆրանսական ոսկի	87.20
Քրիմիք	51.05
Նոր մէթալիք	103.20
Բօլ	90.—
Ռուպլի թղթադրամ	8.64
Լոնտոն 3 ամիս	111.15
Բարիզ »	22.62½

ԹՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի 18

Վայրի Հնդիկները

ՏԱԳՆԱՊԱԼԻՑ
ԵՒ ՏՌԱՄԱՑԻՔ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
ԿՈՒԱՐԱՆԻՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ՀԵՂԻՆԱԿ
ԿՈՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

ԷԼ ՏՕՐԱՏՕ

—Այն ատեն իրաւունք ունիք, Տէր, ներեցէք ինծի, տարակոյս չկայ թէ չէիք կրնար վար դնել։ Նմանօրինակ պարագայի մէջ ես այսպէս չի պիտի ընէի սակայն, մանաւանդ երբ կ'ըսէք թէ կասկած ունիք վրան։

—Գիտեմ թէ սխալեցայ, բայց դժբախտաբար ոև է պատրուակ չէի կրնար բանել զինքը վար դնելու համար։ Եթէ չի յաջողէի, հետեւանքը կրնար ծանր ըլլալ։

—Այո, այո, ամէն բան ճշմարիտ է։ Բայց հաւատացէք որ Մալք յանկարծօրէն բաժնուեցաւ մեզմէ, անոր համար միայն որ շատ պատճառներ ունէր առանց ընելու։ Ինք մեզի առաջնորդած էր արդէն հոն ուր կ'ուզէր մեզ հասցնել, եւ իր մարդերը պատրաստուած են հիմա իրեն հետ մեզի ո և է վնաս մը պատճառելու։

—Ես ալ ձեզի պէս կը հաւատամ, տօն Տիէկօ, բայց ո՞րոնք են այս մարդիկը, ո՞ւր զարտնակալ եղած են արդեօք։ Անոր ինչ որ կ'անգիտանամ, և սակայն ինչ որ անհրաժեշտ է գիտնալ՝ և մանաւանդ կարելի եղածին չափ շուտ։

Քարիթաօն մպտեցաւ։

—Մի միայն Թշուառներն ու ձուկերն են որ իրենց գացած տեղը հետք չեն ձգեր, ըսաւ։ Մարդ մը որքան ալ ճարպիկ եղած ըլլայ, կրնայ իր հետքը նշմարելի ընել ուրիշներու, երբ այս վերջիններն ամէն ջանք ի գործ դնեն։

—Ուրեմն պիտի ջանանք հետքը գտնել, այնպէս չէ՞։

—Տարակոյս չկայ, հակառակ իր ձեռք առած նախազգուշութիւններուն եւ իր հետքը ծածկելու համար ըրած ջանքերուն, ապահով եմ որ զայն պիտի գտնեմ, առաւուեն մէկ ժամուան մէջ։ Աւելի շատ դիւրին պիտի ըլլայ ինծի համար, որովհետեւ երկար ատենէ ի վեր կը հետապնդեմ զինքը և ուսումնասիրած իր բոլոր սովորութիւնները։

—Ամէն պարագայի մէջ, պէտք է սպասել սակայն որ արեւը ծագի։

—Բայց ինչո՞ւ յապաղենք մինչեւ վաղը, Տէր։ Ներեցէք որ ձեզի քանի մը հարցումներ ուղղել համարձակիմ։

—Լաւ, հետախուզութիւն մը կատարելու համար անհրաժեշտ է լուսաւորութիւն, մանաւանդ որ անլուսին գիշերուան մը պէս մութ կը տիրէ բոլորովին իրաց վիճակին։

—Ինծի համար խնդիր չէ այս պարագան, քանի որ իմ մասիս երբե՛ք մթութիւն մը չը կայ, կը բաւէ որ կամք ունենամ, ամէն ինչ կրնամ յաջողութեամբ ի գլուխ հանել։

—Ուրեմն, եթէ հրամայեմ որ հիմա ձի հեծնէք, գտնեք մարքիզը գտնուելու կէտը սենեակներով,

—Անմիջապէս պիտի հեծնէի, Տէր։

—Եւ յոյս պիտի բերէիք ինծի, չէ՞։

—Անշուշտ, լաւ գիտցէք որ ձեզի համար դժուարին եղող խնդիր մը ինծի համար բնաւ կարեւորութիւն չունի եւ շատ դիւրին է կատարել, պարզապէս ազատական խաղի մը կորզը դրած եմ սատանի գործերը։

—Քանի որ այնպէս է, տօն Տիէկօ, կարելի եղածին չափ շուտ ձի հեծէք ուրեմն, անհամբերութեամբ պիտի սպասեմ ձեզի։

—Արեւածագէն առաջ կը վերադառնամ, անհոգ եղէք, Տէր, լաւագոյն լուրերով։ Բայց պիտի խնդրէի որ այս գործը ուղածիս պէս վարեմ։

—Ուզածնուդ պէս գործեցէք, Քարիթաօ, ձեր հանճարին և ճարտարութեանը կը թողում։

—Ի զերեւ չպիտի հանեմ ձեր յոյսերը, Տէր, պատասխանեց Քարիթաօն, ոտքի ելնելով։

Մարքիզը ընկերացաւ իրեն մինչեւ վրանին դուռը և յետոյ եկաւ նստաւ։ Բայց քանի մը վայրկեան խորհրդածելէ ետքը, անմիջապէս ոտքի ելաւ, դուրս ելաւ վրանէն և մեծ քայլերով ուղղուեցաւ դէպի խորհրդաւոր վրանը որուն մասին արդէն պէտք եղած տեղեկութիւնները տուինք։ Հոն մաւ ուր պատրաստ կը գտնուէին արդէն իր պահակները։

Այս վրանը որ մարքիզին յատուկ վրանէն աւելի ընդարձակ էր, շատ մը մասերու բաժնուած յայն բնակավայր մըն էր որ կրնար մէկէ աւելի ամիսներ դիմանալ ցուրտին ու բուքին։

Այն յարկը ուր մտաւ Մարքիզը, գեղեցիկ գորգերով ծածկուած էր, և լուսաւորուած շքեղ լամբարով մը։

Քսան տարեկան երիտասարդ խափշիկուհի մը որ արտայայտիչ դէմք մը ունէր, Մարքիզին մտած ատենը կ'զբաղէր թութակի մը հետ որ դըրուած էր վարդափայտէ թառի մը վրայ։

Սեւամորթուհին, առանց իր զբաղումը ընդմիջելու, խոնարհեցաւ Մարքիզին առջեւ և սպասեց որ խօսի ան։

Մարքիզը առաջանալով դէպ անոր փոն, մատներովը դպաւ անոր ու

—Ցէպէ, ըսաւ սպաներէն լեզուով, իմ ներկայութիւնս հաճոյք կը պատճառէ ձեզ։

—Ձեր ներկայութիւնը ինչ կրնայ պատճառել ինծ, Տէր Մարքիզ, պատասխանեց կինը ուսերը թօթուելով։

—Ձեզի համար ոչինչ, իրաւ էք, բայց ես ձեզի համար չէ որ եկայ, այլ ձեր տիրուհիին՝ որուն կուզեմ որ իմացնէք անյապաղ ներկայութիւնս։

—Հի՞մա։

—Ինչո՞ւ չէ։

—Հիմա՞ կ'ըսեմ, որովհետեւ տօնա Լօռա, շատ յոգնած է և քաշուած իր տեղը։ Արդէն հրամայած էր ինծի որ պէ՞զի մէկը չը թողում իրեն քով և հիմա շատ հանգստեան է որ կը քնանայ։

Մարքիզին դէմքը կարմրեցաւ խակոյն, յօնքերը պռստեց, բարկութեան նշաններ ցոյց տուաւ, բայց և այնպէս չը վարանեցաւ ըսելու,

—Լաւ, ձեր տիրուհին կրնայ իր ուզածին պէս շարժիլ, չեմ կրնար դիմադրել, միայն թէ իր ըրածին փոխարէնը չպիտի ուշացնեմ, տիկա թող լաւ գիտցած ըլլայ։ Անգամ չէ որ այսպէս կը մերժուիմ։

Հազիւ այս խօսքերը ըսուած էին, յանկարծ տօնա Լօռա մտաւ սալօնը, և։

—Կարծեմ թէ կ'սպասնայ ինծի դէմ Քասթէլմէլհօրի մարքիզը, բացագանչեց ձայնով մը ու իր աղախինին դառնալով։

—Քաշուէ սրկէ, ըսաւ, բայց մի՛ հեռանար, որպէսզի ուզած ատեն հասնիս։

Ցէպէ գլուխը ծռեց, վերջին ակնարկ մը նետեց մարքիզին վրայ և դուրս ելաւ սրահէն։

—Հիմա որ աղախինը դուրս ելաւ, կրնաք խօսիլ, յարեց տօնա Լօռա, Մարքիզին դառնալով։

Մարքիզը յարգանքով խոնարհեցաւ անոր առջեւ, և,

—Նախ պիտի խնդրէի որ նստէիք, ըսաւ։

(Շարունակելի)

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՈՒՏ ՔԱՂԵԼ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԵՐՃԱՅԻ

ԱՊԱՌԻԿ ԵՒ ԿԱՆԽԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
Գոհարեղէններու, ամէն տեսակ կահկարասիներու եւ ամէնէն նորաձեւ հագուստներու, եւ այլն

Պատիւ ունինք ծանուցանել պատուարժան հասարակութեան թէ՝ մեր վաճառատանց ապրանքներուն տեսակները աւելի ճոխացնելու ու մեր յարգելի յաճախորդաց աւելի գոհացում տալու նպատակաւ, ուկերչութեան վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներէ զատ կիներու և այրերու համար՝ և մեծ ու փոքր ամէն տարիքի յատուկ զգեստեղէններու, ճերմակեղէններու և (Թօհաֆիէ) ու միանգամայն ամէն տեսակ առաջնակարգ կարասիներու (ձեղունի լամբաներ, աթիռներ և այլն) ճոխ մթերանոց մը հաստատած ենք, խիստ դիւրամատչելի գիներով և կանխիկ ու ապառիկ պայմաններով,

Ուստի կը խնդրուի մեր համակրելի յաճախորդներէն, որ բարեհաճին դիմել վերոյիշեալ վաճառատունները, ուրկէ անտարակոյս անհուն գոհունակութեամբ պիտի մեկնին։

ՎՃԱՐՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

1. Ապառիկ գնողներու համար հարիւրին 20 կանխիկ և մնացեալ գումարին հարիւրին 5 շաբաթական վճարմամբ։

2. Կանխիկ գնողներու համար հարիւրին 5 զեղչ։

3. Կանխիկ ծախուած ապրանքներէն միմիայն ադամանդեայ գոհարեղէնները երբ գործածուած բայց անվնաս մնացած ըլլան՝ հարիւրին 10 զեղչով, իսկ ապառիկ ծախուած և անվնաս մնացած միմիայն ադամանդեայ գոհարեղէններէ ալ հարիւրին 15 զեղչով ետ կ'առնուին։

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ

Ց. Գ. Շաբաթական վճարմանց համար հաւաքիչներ բոլմիօս պատրաստ են։
Մեծ Շուկայ, Ոսկերչաց Փողոց թիւ 13, Կ. Պոլիս 8-50

CHOCOLAT

ԱՆԶՈՒԳԱԿԱՆ
ՎԻԼԼԱՐԻ ՇՈՔՈԼԱՆ
ԱՆԱՐԱՏ ԿԱԹՈՎ, ՉՈՐՏ ՔԱՔԱՈՎ ԵՒ ԱՆԽԱՐԴԱԽ

Ֆրիպուրկի (Զուիցերիա) քաղաքապետութենէն ընտրուած բժշկական մասնախումբի մը հսկողութեան ներքեւ պատրաստուած է։

Ամէն անոնք որ օոյն «Վիլլար» անուն գործարանին շաքարով, կաթով, եւ անհրաժեշտով եւ պուտ չօքօլան տակաւին չեն կերած, պիտի չկրնան ըսել թէ կերած եմ լաւագոյնն ու համեղը։

ՈՉ ՄԷԿ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐՆԱՅ ՀԱՒԱՍԱՐԻԼ
ՎԻԼԼԱՐԻ ՇՈՔՕԼԱԻՆ

Կը ծախուի ամէն տեղ, ի մասնաւորի կը գտնուի հետեւեալ տեղերը

Տէր Թոգաթլեանի Բաթիսրրին, Բերա, Տօղրուեօլ թիւ 290, Մ. Ժ. Բաւրի վաճառատունը, և Թրամվայ ճամբէսի Պէքեար փողոցի անկիւնը Անուշամանա Մօտէն, Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի Բաշա խանի մէջ հանրածանօթ մաուլլէպիճի Հաճի Բէքէպ աղայի քով, կամուրջին վրայ, Վափօրի շոգենաւի կողմը, ծխավաճառ Արիսթիտի էֆէնտիի խանութը, Պոլիս Եէնի Ճամի Ցեազիմ պէյի դեղօրէից վաճառատունը, Սիրքէճի Թրամվայ ճամբէսի Քեօպրիւլի խանին անկիւնը մեծ նպարավաճառատունը, Գատրգիւղ Տէար Տրդատ Դրիգորեանի (օդային կառքի ընկերութեան դէմ) դեղօրէից վաճառատունը, եւ Գուզկունճուք Իսկէլէ ճամբէսի Մ. Սիլվէսթրօփի դեղարանը եւայլն։

Կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս Ֆնտըգլեան խան
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆ է
Mr. C. FROHLICH, Vitalis han, Galata
Constantinople
6—20

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԶԻՄՆԵԱԼ
ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1310 Սեֆէր 20 թուակիր Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Քարաքէօյ, Եէնի խան և կամ հետեւեալ հասցէներուն.—

Մաոնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի՝ Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս Մ. Մ. Ի. Սաատօք և Ռոտիգի, Չէյիւ Իւլ Իսլամ խան. Պահճէ գաբու թիւ 10.
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անճէլիտէս, Կայարանի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Քեամիլ էֆէնտի Շուկայի հրապարակ.
Գտոբգիւղ, Մ. Ա. Անդիրա, Մօտա ճամբէսի.
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարչի.
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրծանց, Թիւ 12 Թիւնէլ խան.
Ղալաթիա, Մ. Էդիէն Բրէմէյէ, Թէվէքքէլի խան.
Բերա, Մաոնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Ռօսէ, Պէօյիւքտէրէ ճամբէսի, թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Բէսուս էֆէնտի.
Բ. Սոմմարիփա, Բէնտիք.
Պոլիս Ս. Միւնիր պէյ, Թէրզըզը խան Թիւ 8 և 9, առաջին յարկ։

Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 8—50

Լ'ՈՒՆԻՕՆ
ՍԱՆԳԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՉՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՊԱՆԻԱՍԸ
1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍԻՍ ԳԸԼԸՆՄԸՇ
Մէրքէզի իտարէսի — Բարիզտէ, Վանտօմ մէյտանընտա 9 նումէրօլը տայիրէի խուսուսիյէսինտէ

ԽԱՐԻԳ ՇԻՐՔԷԹԻ
Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 119,000,000 ֆր.
1903ին թահսիլաթը 25,000,000 »
Թէտիյէ օլունան զիյան 284,000,000 »
Սիկուրթալը էմլաքըն գըյմէթի 22 միլեար։

1828
L'UNION
DE PARIS

ԷՕՄՐԻՒՐ ՇԻՐՔԷԹԻ
Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 161,500,000 ֆր.
1903 բրիմ թահսիլաթը 12,000,000 »
Թէտիյէ օլունան զիյան 130,000,000 »
Սիկուրթա ատօլանմէպլէղ 278,000.000 »

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ Հաւէէթ միւտաիտ չէրուիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գապուլ իտէր ԷՕՄՐԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱ շիւպէսի տախի միւթէլլիֆ ուսուլէ վէ խուսուսի էհվէն ֆիյաթլարլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆՔԱՍԸ «Օսմանլը Պանքասը» տըր. Թիւրքիա վէ Մէմալիք Շահանիյէ իչիւն միւտիրիյէթը ումումիյէ = Սթամպօլտա, Սուլթան Համամընտա, Քաթըրճը Օղլու Բասամը
Միւտիրի ումումիսի — ՍԻՄՕՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Միւտիր մուավինի — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Ղալաթատա այրուճա պիր Շիւպէսի օլտուղը կիպի՝ Մէմալիք Մահրուսէնին հէր թարաֆընտա տախի խուսուսի աժանսլարը վար տըր։ 50—17

ՆՇԱՆ ՁԱՄԻՉԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ
ԵՒ
ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներնուդ փայլը աւելցնել, գեղատեսիլ «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՁԱՄԻՉԵԱՆի վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը պատրաստուին նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր, անմրցելի աժան գիներով։ Կը գտնուին նոյն հոն հարսի կիւլանտ, քօղք, քօղքի անուակ, զարդարուած կօշիկ, ծաղիկ, փետուր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Ձամիչեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՍԽԱԼ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ՁԱՄԻՉԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Քամանըօ խանի սակ, թիւ 86 32—50

185 ՍԱՆԹԻՄԵՐԻ
ՕԳՏՈՒԵՑԷ՛Ք, ՕԳՏՈՒԵՑԷ՛Ք, ՏԻԿՆԱՅՔ ԵՒ ՏԵԱՐՔ

Եթէ կ'ուզէք ձեր դէմքին հրապոյրը աւելցնել, մազերնիդ ու պեխերնիդ խնամեցէք։

Եթէ կ'ուզէք մորթային զզուելի հիւանդութիւններէ խուսափիլ, գործածեցէք ԱՆՆԱ ՍԻԼԼԱԿԻ օծանելիք անուշահոտ իւղը՝ որ մազերը զարմանելու և արմատները զօրացնելու համար բոլոր Եւրոպիոյ մէջ իբր միակ դեղ ընդունուած է։ Պեխերու և մօրուքի աճումն ալ կը փութացնէ և կարճատեւ գործածութենէ մը վերջ կը շնորհէ անոնց արտասովոր առատութիւն և բնական փայլունութիւն։

Բաց ատի մազերը ճերմկելէ զերծ կը պահէ մինչեւ խոր ծերութիւն։ Ուստի իր դիւրամատչելի գնոյն և բազմապիսի օգտակարութեանցը համար ջերմապէս կը յանձնարարուի յարգոյ հասարակութեան գործածել՝ Աննա Սիլլակի դեղը։ Գինն է 3 կարին 27 ղրուշ։

Ներկայացուցիչին գրասենեակն է Զէյնեան խան թիւ 22, Կալաթա։ Կը վաճառուին հետեւեալ Տեարց դեղարաններու մէջ։

Բերա, Լօժէն Տէլասաւա թիւ 298.
Կալաթա Հերակլէս Տէօվլէթեան՝ թիւ 32.
Եէնի Ճամի, Մէհմէտ Քեազիմի մթերանոցը և իր մասնաճիւղերուն մէջ.
Եէնի Ճամի, Գ. Արսէն, թիւ 71.
Կէտիկ Փաշա, Լ. Կիւմիւշեան թիւ 5.
Վէզնէճիլէր, Հ. Համտի.
Գուզկունճուք Ֆարմասի Սանթրալ։

50—35

Ընդհանուր Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ՝ ՀԱՅԿ ՓԱՓԱԶՕՂԼՈՒ

ԼԱՆՔԱՇԻՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

	Սզերլինգ
Դրամագլուխ	12,000,000
Տարեկան հասոյթ	3,986,000

Անգլ. ապահովագրական ընկերութիւն հրդեհի դէմ եւ կեանքի վրայ
Որ այժմ ձուլուած է ՌՕՅԸԼ ապահովագրական Ընկերութեան հետ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութիւններու վրայ,—քարաշէն և փայտաշէն կալուածներ, ուեւտրական թուղթեր, ապրանքներ, եւն. եւն.։

Լանքաշիր միշտ նշանաւոր եղած է ամէն կողմ սատ արագ և արդար կերպով կարգադրելուն համար։

Իր դրամագլխին՝ 12,000,000 անգլ. ոսկիի բարձր թիւը բացարձակ ապահովութիւն մը կ'երաշխաւորէ ապահովագրեալներուն։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆՔ
ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ, թիւ 1՝ ՆՕՐԹ ՃՕՆ ՍԹՐԻԹ
ԼՈՆՏՈՆ, 28՝ ԼՕՄՊԱՐՏ ՍԹՐԻԹ
ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ՊՕՆՏ ՈՒԷԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.
Նօ. 4 և 5 Քիւչիւք Թիւնէլ խան
Դեր-Գործակալ Էսիրեհի
ՄԱԳՍՈՒՏ Թ. ՍԱՆՃԱՔՃԵԱՆ
Ուրիշ դեր գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։
50—40

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

Հագուստի խնդիրը վերջնականապէս լուծուած է այլ եւս։ Պատրաստ զգեստեղէնի մեծ վաճառատունը՝ ԷՄՆԻՑԷԹ որ Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամի հրապարակին Քրէտի Լիօնէ դրամատան վրայի յարկը հաստատուած է, երիկ մարդոց եւ տղոց յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու մեծ մթերք մը ունի միշտ, որոնք խիստ նուրբ, ձեւաւոր եւ վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած են ու ամէն ֆասիլ յարմար եւ աժան գիներով կը ծախուին։

ԷՄՆԻԷԹ վաճառատունը իր կերպասները ուղղակի եւրոպական մեծ գործարաններէ մեծաքանակ բերել տալով զանոնք ամէնէն ճարտար դերձակներու ձեռքով հագուստի կը վերածէ, այս բացառիկ պատճառով վաճառատան մէջ մեծ ճանապարհութեամբ պատրաստ գտնուած հագուստները ամէն եղանակի նորաձեւութեան կը յարմարին եւ չափի վրայ կարուածներէն բնաւ չեն զանազանիր։ Ամէնէն աւելի ճաշակի տէր ու դժուարահաճ անձինք անգամ զոհ կը բնան ԷՄՆԻԷԹի հագուստներէն, որոնք այսչափ կատարելագործութիւնով ճանդերձ գիմացկուն ու դիւրամատչելի ըլլալու առաւելութիւնն ալ ունին։ Մեր գրածներուն ճշմարտութիւնը հաստատելու համար բաւական է անգամ մը այցելել ԷՄՆԻԷԹ վաճառատունը։ Կիներու յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը կայ վաճառատան կից։ Գիները ճշմարտապէս վերջնական են. զեղչ չկայ բնաւ։ Կիրակի օրերը բաց է։
50 9

ԱՐԱՄ ԳԱԲԱԳԱՃԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Չին Չիր Ջէօիֆ դիմաց

Կատարեալ դարմանում ամէն տեսակ փտած ակռաներու, և նամանաւանդ կը զետեղէ արհեստական ակռաներ բնական գեղեցկութեամբ։

Ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իճատիյէ, իր բնակարանը։ Եւ ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Չին-Չիր-Ջէյիտին դիմաց։
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ
50—40

HUILE DE HOG
ՀՕԿԻ ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂ

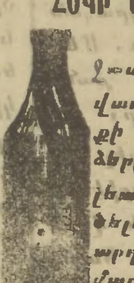

Հանրածանօթ են այն առողջապահիկ արդիւնքները զորս վատառողջ, անարիւն կամ կուրծքի հիւանդութիւն ունեցող անձերը կ'առնեն թարմ մօրիի լեարդէն հանուած իւղը գործածելով։ Այսու հանդերձ, կարեւոր արդիւնքներ ձեռք ձգելու համար, անհրաժեշտ է որ այս իւղն ըլլայ անարատ և ընտիր։ Աւելորդ է ըսել որ պէտք է զգուշանալ կեղծ կամ ստորին իւղերէ, որոնք փոխանակ գոհացուցիչ արդիւնքներ տալու, առողջութիւնը խանգարելու միայն կը ծառայեն։ Հօկի իւղը ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ անարատութեան և ազդուութեան, որոնք անհրաժեշտ են հիւանդներուն։ Իր անժխտելի գերազանցութիւնը աւելի քան 50 տարիէ ի վեր ճանչցուած է ամբողջ աշխարհի բժիշկներուն կողմէ և վարձատրուած է բոլոր տրուեցահանդէսներէն։ Հօկի իւղը եռանկիւնաձեւ շիշերով միայն կը ծախուի։ Արտաքին պահարանին վրայ պահանջեցէք գործարանատէրերու միութեան երաշխաւորութեան դրոշմը։

EMULSION HOGG
ԷՄԻՒԼՉԻՕՆ ՀՕԿ
ԿՐԱՑԻՆ ԵՒ ԱՂԱՑԻՆ ԻՓՕՖՈՍՖԻԴՈՎ ԵՒ ԿԼԻՍԷՐԻՆՈՎ

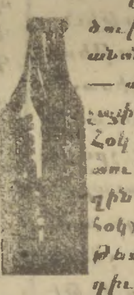

Մօրիւ ձկան իւղի գործածութիւնը դիւրացնելու համար անոնց որոնք զզուանք կ'զգան,—այսինքն տղոց և մանաւանդ շաքարհաւաներուն համար — Մ. Հօկ օշարակը շինած է իրեն յատուկ մօրիւ ձկան անարատ իւղին, և կը ծախէ «Էմիւլզիօն Հօկ» անունով։ Պատրաստութեան այս եղանակը շատ կը դիւրացնէ իւղին գործածութիւնը։ Էմիւլզիօն Հօկը, որ Հօկի իւղին բոլոր բարերար յատկութիւններն ունի, կիրի և աղի իբօֆօսֆիթով և կլիսէրինով խառնուած է։ Իր բաղադրութեան մէջ գտնուած նիւթերուն գերազանցութիւնը ուրիշ ամէն իւղէ նախամեծար կ'ընէ զայն։ Հօկի մօրիւ ձկան թարմ իւղն և Էմիւլզիօն Հօկը եռանկիւնաձեւ շիշերով կը ծախուին ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներու մէջ։ Արտաքին պահարանին վրայ պահանջել գործարանատէրերու միութեան երաշխաւորութեան դրոշմը։ Մեծաքանակ յանձնարարութիւններու համար դիմել Մ. Էտ. Ճաննիի, ի Կ. Պոլիս։ 50—30

ՊԷՕՅԻՒՔ ԷԼՊԻՍԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ
Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՒՐԷՔԱՍԸ
Իսթանպոլ, Սուլթան Համամընտա Թօփալեան խանընը քէմէրլի 2ⁿ գաբընտա

Էլպիսէ մաղազալարը միւյենտէն հէմէն է'ն էսկի վէ էն զիյատէ քէօհնէ էհմիյէթ իթմիշ օլան վէ 1871 սենէսինտէնպէրի թէէսիս օլունան Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ պէօյիւք էլպիսէ տէբօզիթօսը, էսկի նամ ու բինվանընը վէ մէքեանընը տահա թէպտիլ իթմէտիքտէն մաատա, սահիպ վէ միւեսսիսի պու տէֆա պիր գաթ տահա ինգիլապ վէ թէքէմմիւլէ պէյտիր ղայրէթ իտէրէք, Թօփալեան խանըն, ումումի քիրինճի գաթընը քէնտուսինէ հասր վէ մաղազալարընը թէվսի էյլէմիշ տիր։

1. Օրատա մէվճուտ էլպիսէլէրին մոտա գումաշ վէ պիչիմլէրինի,
2. Գումաշլարըն մէթանէթ վէ զէրաֆէթինի,
3. Ֆիյաթլարըն գայէթ միւթէտիլ վէ էհվէնիյէթ օլտուղունը։
Րէյիւլան կէօրէն միւշթէրէմ մուշթէրիլէրին մէզքիւր մաղազալարըմըզտան այրըլմայաճաղլարընտա գավիյէն էմինիզ։

Մէզքիւր մաղազատա էօյլէ իւզէրինէ տէ էլպիսէ եափըլմագտա տըր։

ՖԻՅԱԹ ՄԱԳՏՈՒ
ԲԱԶԱՐ ԻՒՆՆԼԷՐԻ ՏԷ ԱՉԸԳ ՏԸՐ 15 50

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱՔՃԵԱՆ